

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

دامل، کلب، توانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهیهای رسمی و قانونی

سال هفتم

شماره ۲۴۳۲

شماره ۲۴۳۲

شماره مسلسل ۶۸

هفدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۶۸

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۵شنبه

شانزدهم بهمن ماه ۱۳۳۱

فهرست مطالب:

- ۱- طرح صورت مجلس
- ۲- بیانات قبل از دستور - آقایان: دکتر فقیهی شیرازی - انگلی - دکتر اخگر
- ۳- طرح تصویب دوفوریت طرح پیشنهادی راجع باجرای منع استعمال بات الکلی
- ۴- اعلام تصویب صورت مجلس جلسات ۱۲ و ۱۴ بهمن ۱۳۳۱
- ۵- طرح و تصویب يك فوریت طرح پیشنهادی راجع باعاده اختیارات معاسبات
- ۶- بقیه مذاکره و تصویب لایحه تأسیس شرکت اتوبوسرانی عمومی
- ۷- تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس دو ساعت و بیانزده دقیقه قبل از ظهر بریاست آقای ذوالفقاری (نایب رئیس) تشکیل گردید

(۱- طرح صورت مجلس)

نایب رئیس - جلسه رسمی است

فرائین جلسه روز سه شنبه قرائت

بود

(شرح ذیل قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان: مشار، احمد

ری، صفائی، حاج سید جوادی، قنات

ی، عامری، اورنگ، دکتر فلسفی

غائبین بی اجازه - آقایان: دکتر امامی

رحمن فرامرزی، راشد، دکتر ملک

حسین خشتائی

دیر آمدگان با اجازه و زود رفتگان -

آقایان: اخگر ۳۰ دقیقه، مهندس حسینی ۳۰ دقیقه، شهیدی یکساعت، رفیع یکساعت، افشار صادقی یکساعت، امیر افشار یکساعت، بهادری یکساعت، دکتر بقائی یکساعت، ویانزده دقیقه، نجفی یکساعت و سی دقیقه.

دیر آمدگان بی اجازه و زود رفتگان آقایان: منصف ۳۰ دقیقه، شهاب خسروانی یکساعت و بیانزده دقیقه.

نایب رئیس - نسبت بصورت جلسه اعتراضی هست؟ آقای نریمان بفرمائید نریمان - اجازه بفرمائید اشتباهات چاپی که در متن بیانات بنده شده است اصلاح

الدوله سپهرا از جیره خواران روس است و بی بودن ایشان در شبلات بنظر بنده صلاح نیست:

نایب رئیس - آقای خسرو قشقائی بفرمائید

خسرو قشقائی - اجازه بفرمائید تلگرافات و کاغذهای زیادی که از فارس رسیده است و از طرز خدمت آقای وارسته استانبند سابق فارس اظهار تشکر کرده بودند تقدیم بکنم

پورسر قیپ - مرد شریفی است..

نایب رئیس - دیگر اعتراضی نسبت بصورت مجلس هست؟ آقای مکی بفرمائید

مکی - يك کاغذی است راجع به منع مسکرات که بوسیله عده ای از آقایان رسیده تقدیم مقام ریاست میکنم

نایب رئیس - آقای وکیل پور

وکیل پور - طوماری است از طرف کارمندان ادارات دولتی راجع به سازمان وزارتخانه ها که تقدیم مقام ریاست می کنند راجع بحقوق بازنشستگی هم پیشنهادی داده اند که باید مورد توجه مجلس قرار بگیرد

نایب رئیس - دیگر اعتراضی نسبت بصورت مجلس نیست؟ (اظهاری نشد) چون اکثریت نیست تصویب آن به بعد موکول می شود

۳- بیانات قبل از دستور آقایان: دکتر فقیهی شیرازی، انگلی، دکتر فاخر، اخگر

نایب رئیس - يك عده از آقایان تقاضای سخن قبل از دستور کرده اند

کنم بنده نویسی بدم

نایب رئیس - بسیار خوب، آقای اقبال بفرمائید

اقبال - يك تلگراف است از کرمانشاه و طوماری است از تهران که تقدیم مقام ریاست میکنم

نایب رئیس - آقای دکتر فقیهی شیرازی بفرمائید

دکتر فقیهی شیرازی - چندتا تلگراف است از لنگرود - قم - کاشان - و همچنین نامه ای از طرف آیت الله حاج میرزا خلیل کمره ای ساکن تهران و نامه ای از طرف آیت الله روحانی و نیز تلگرافی از حوزه علمیه قم مبنی بر پشتیبانی و تأیید از لایحه دوفوریتی منع مسکرات رسیده است که تقدیم مقام ریاست میکنم. همچنین طوماری از طرف اهالی دروازه شمیران و خیابان ایران (میراشرافی - راجع بچه موضوع ۴) راجع بتأیید از طرح دوفوریتی آقایان مبنی بر منع نوشابه های الکلی

نایب رئیس - اعتراض دیگری نیست؟ آقای میراشرافی بفرمائید

میراشرافی - اولاً امروز این صورت مذاکرات را در توزیع کردند و بنده نتوانستم بطور کافی مطالعه کنم، چند غلط دارد که تصحیح میکنم و اجازه بفرمائید تقدیم کنم، ضمناً اظهاراتی که بنده در جلسه گذشته اینجا کردم رادیو تهران تمامش را حذف کرده. بنابراین دستور بفرمائید یا نطق نمایندگان در رادیو قرائت نشود و یا اگر قرائت می شود تمام آن درست قرائت بشود گرچه بعضی از روزنامه ها که تا یکی جیره خور دولت شده اند، یاد گرفته اند که اظهارات نمایندگان را تحریف کنند مثلاً بنده در مورد شبلات عرضی که کردم نسبت با آقای مورخ الدوله سپهر بود برای این که ایشان مدیر عامل آنجا بود خود آقای مورخ

آقای دکتر فقیهی شیرازی بفرمائید.
(در این موقع عده ای از آقایان از جلسه خارج میشدند)
خسرو قشقائی - آقای رئیس همه آقایان بیرون رفتند.

دکتر فقیهی شیرازی - فرهنگ اساس قومیت و ملیت را تشکیل میدهد و دین و مذهب پایه های آنرا محکم و استوار میسازد. دیروز جشن دانشگاه بود و فرهنگیان بخوشحالی آنکه تعدادی از گل های بوستان فرهنگ شکفته شده و بشیر رسیده جشن گرفتند چنانچه گزارش دانشگاه حاکی از این بود که در سال تحصیلی گذشته چند نفر پزشک - چند لیسانس به حقوق - چند مهندس و لیسانس به در علوم به جامعه تحویل داده بدیهی است هر قدر بر تعداد جوانان فاضل تحصیل کرده کشور اضافه شود به همان اندازه با بر و ارزش واقعی مردم کشور افزوده میشود و بر میزان امید و آرزوی همین دوستان میافزاید زیرا فرهنگ هر کشور اساس قومیت و ملیت مردم آن کشور را تشکیل میدهد و محال است که بیگانگان حتی بانواع و اقسام مختلفه بتوانند بر مردم کشوری که جوانانش با فرهنگ واقعی و هدلی سر کار دارند مسلط شوند کما اینکه یک سلسله مبارزات تاریخ ایران با قدیم با دول مقتدر و ذی نفوذ مؤید این معنی است ولی اگر همین علم و دانش بدست کسانی افتد که نسبت به معتقدات دینی و مذهبی بی عقیده و بیالابالی و مستعصر باشند از نظر عوامل اجتماعی اقتصادی و اخلاقی بقسمی گرفتار مخصوصه ابتلاات گوناگون میشوند که باید گفت هر که این هر دو ندارد عدمش به زوجه چنانچه بزرگترین فیلسوف شرق و مغرب ایران سمدی شیرازی فرماید تبخ دادن در کف زندگی مست به که افتد علم را نادان بدست این همه مناقشات و مشاجرات و احیاناً نگرانی هائی که میشنویم گاه بیگانه در آموزشگاه های شوروی میدهد و غالباً غیر منتظره است بقسمیکه حتی نوباوگان ما را از نظر مسلک و عقیده منحرف میکنند نیست مگر آنکه در سالهای اخیر فقط بتدریس تئوریها اکتفا کردیم و آنچه در باره آموزش فکر کردیم مادیات بوده است و بس در صورتیکه اگر همان میزان بتدریس دروس دینی و معنوی و اخلاقی همت میگماردیم امروز آنقدر گرفتار مصیبت های گوناگون نبودیم پس سر منشاء همه بدبختی هائی اعتنائی بدین وسر آمده مصیبت هاست اول شدن این مایع فساد و نوشابه های الکلی است که بر آستی ام الفساد است آقایان نمایندگان محترم امروز کار بختی رسیده که در اثر تبلیغات سوء و تلقیناتی مورد دانشجویان کشور که چشم و چراغ آینده مملکت میباشد در

دانشگاه حکم کز علم و دانش و مغز نرورت حقیقی این سر زمین است دانش جوان بجان هم میافتنند و مادر و پدر بینوا نمیدانند که آیا طفلشان سالم بخانه بر میگردد یا خیر اینهمه بدبختی برای آن است که پشت یا بمنویات زدیم و خدا و قرآن را فراموش کردیم در کشوریکه سر هر کوی و برزن میخانه و کبابه عرض اندام میکند در مملکتی که با وصف تعزیم قطعی مذهبی یک قلم از عایدات خزانه کشور را مالیات و رسومات درست میکند در سرزمینی که مردم از شدت غم و اندوه بیخانه پناه میبرند سزاوار نیست این چنین سم مهلك آزاد گذارده شود چند شب قبل بیالین طفل بیماری دعوت شد ۱۲ ساله بود تریاک خورده بود معلوم شد پدرش جوراب باف مزدور است که بعلت اعتیاد بمشروب توانایی نان آوردن بخانه ندارد و حتی نیمه شب مست و لایعقل دست خالی بخانه میاید بیگانه فرزند خود را مورد ضرب و شتم قرار می دهد بیچاره طفل مستاصل شده بود قصد انتحار داشت آقایان نمایندگان محترم بیعدالتی هافرو مسکنت سستی ایمان و عقیده رواج بازار نوشابه خواری تسل آینده ما را بخاطر انداخته شمار بخدا بیاید هر چه زود تر بساط نوشابه خواری را در این کشور موقوف کنید و طرحی را که چند جلسه قبل با قید ۲ فوریت تقدیم داشته ام تصویب فرمائید و بنا با احترام سوگند و وفاداری بدین قرآن که در بدو ورود بمجلس یاد فرموده اید هر چه زود تر این خدمت اجتماعی و دینی را از خود بیاد گذارید قطعاً جناب آقای نخست وزیر نیز راضی نخواهند شد که با مسموم شدن مردم چند دینار بیشتر عاید خزانه کشور شود خدا یار و مدد کار شما باشد اکنون بقیه وقت را بجهت الاسلام جناب آقای انگلی تقدیم میدارم (احسن است)

پور سر قیپ - خدا از شمار ارضی باشد
نایب رئیس - آقای انگلی بفرمائید.
انگلی - عرایض بنده خیلی مختصر است. از روزیکه افتخار همکاری با آقایان محترم داشته ام تا حال نخواستهم مزاحم اوقات پر بهای همکاران عزیز خود بشوم و این اولین باری است که بحسب وظیفه دینی مصدع میشوم و خیلی متأسفم که بیانات بنده در پیرامون مطلبی است که از هر حیث روشن و بدیهی است و آن مطلب عبارت است از قانون منع مشروبات الکلی که تصویب آن از هر جهت به صلاح ملت و مملکت است و گمان نمیکم انجمنی از آقایان محترم در اصل موضوع مخالفت داشته باشد چیزی که شاید افکار بعضی از نمایندگان را مشوب نموده باشد مشکله کمبود بودجه کشور است باین معنی که در این موقع بحران اقتصادی حذف قلمهات مشروبات از بودجه شاید تولید اشکال نماید و بهین جهت در دادن رای بلاجه ای که با مضای ۱۶ نفر تقدیم مجلس شده است تردیدی حاصل شود چون میلیون زمانی که

از این ممر بخزان دولت باید میشود بی محل مانده و مایه زحمت بشود.
برای رفع یک چنین توهمی خاطر آقایان را اولاً با اهمیت موضوع معطوف داشته و تذکر میدهم که اهمیت قطع ریشه فساد بیشتر از توهم مباحات بودجه کشور است زیرا ارقام عمده هزینه های دولت اگر دقیقاً بررسی شود در راه جلوگیری از مفاسدی که منشأ آنها استعمال مشروبات است مصرف می شود. این مایع خانمانسوز باندازه ای مفاسد را در این کشور اسلامی شایع ساخته که ادارات دولتی با قوانینی که در دست دارند تا حال نتوانسته اند از آنها جلوگیری نمایند پس در حقیقت اخذ چند میلیون تومان از رسومات برای جلوگیری از مفاسد مولده از استعمال مشروبات کفایت نمیکند بلکه باید دولت از عایدات دیگری نیز در این راه مصرف نماید مع الوصف غرض اصلی که ممانعت از شیوع مفاسد است حاصل نمیشود یعنی از یکسو مبلغی از رسومات گرفته میشود و از سوی دیگر با اضافه مبالغ دیگر برای جلوگیری از مفاسدی که از رسومات تولید میشود مصرف میگردد و باز مقصود بدست نمیاید ثانیاً این نکته مسلم است که مخارج دولت را باید خود ملت بپردازد ملت نجیب ایران که همیشه در مواقع سخت از بذل مال حتی بذل جان هم مضایقه نمی نماید (کریمی - صحیح است) بدون تردید حاضر است که مخارج دولتی را که مورد اطمینان و اعتماد است از ممرهای مشروع تأمین نماید پس پرداخت هجده میلیون کسر بودجه را برای اینکه آن زهر کشنده و مایع نابود کننده از میان برود با کمال میل و رغبت حاضر است تعهد نماید و از محلهای مناسبتری تأمین واشکالی را که در اذهان بعضی از نمایندگان محترم شاید تولید نموده باشد مرتفع کند. البته آقایان محترم که نمایندگان حقیقی ملت هستند عموماً علاقمند بحفظ نوا میناس اسلامی و مقررات مذهبی بوده و میباشند نسبت بلاجه قانونی منع استعمال مشروبات الکلی که با ۲ فوریت تقدیم مجلس شده است رأی موافق خواهند داد افتخار انجام یک چنین خدمت را بملت و مملکت در تاریخ نمایندگی خود خواهند داشت و کشوری را که متعلق بحضرت جعفر بن محمد علیه السلام است میان سایر کشور های اسلامی سر بلند خواهند فرمود و ملت مسلمان ایران را برای همیشه از خود متشکر خواهند ساخت انشاء الله تعالی.
در خاتمه طومار هائی که از طرف اهالی محترم بابت بخت راجع بقضای تصویب بلاجه تقدیمی است و بوسیله این جانب فرستاده شده تقدیم مقام ریاست مینماید (احسن است)
شیرازی - این طومار را هم اختلاف بفرمائید بوسیله بنده تقدیم میشود.
انگلی - طوماری است از طرف آقای شستری که تقدیم میکنم ضمناً طوماری است از طرف اهالی خیابان خراسان که بوسیله جناب آقای میلانی راجع بمنع استعمال مشروبات تقدیم مقام ریاست می کند.
نایب رئیس - آقای دکتر حاضر فرمائید

دکتر فاختر - آقایان اطلاع دارند که دیروز یعنی روز ۱۰ بهمن در روز سال تأسیس دانشگاه تهران بود مناسبتی که از پشت این تریبون بمناسبت این مبارک در تاریخ فرهنگ ایران بمعموماتی که در ایجاد و نگهداری و توسعه این عظیم فرهنگی مؤثر بوده است بفرستیم و وجود چنین مرکز علمی آبرور را که در واقع چشم و چراغ اجتماع امر ما است با افراد کشور خود تبریک بگویم ولی باید متأسفانه گفت که مدتی در تمام دستگاه فرهنگی ماتشعنائی میشود و دستبندی هائی صورت میگردد قسمتی از وقت و انرژی دانش آموزان دانشجویان و حتی خود اولیای محترم را بر سر مسائلی صرف میکند که این دسته که مقام شامخی را در درازنای این شهرت شایسته نیست. گاهی دانشگاههای کشور نیز از این آمده بر کنار نمی باشد. مثلاً آقایان دارند که چند روز پیش موقع ورود بیانیهای بنمایند گمان مجلس داده شد که « دانشجویان زندانی » شروع میشود حال این دسته بود. یقین دارم همه از این دو کلمه زشت و زیبا یعنی « دانش و زندان » در کنار یکدیگر متاثر شده بنده بخصوص سهم زیادی از این آسود زیرا مدت زیادی نیست معبط دانشگاه ترک کرده ام و هنوز می توانم خود را در برادران دانشجوی خود بنده تلاوه چون از عمر خود را در دانشگاههای چهارگانه مختلف گذرانیده ام میتوانم با اطمینان به برادران دانشجوی خود عرضی خطاب باین بیانیه تحت عنوان « دانشجویان زندانی » گفته آن دانشمند فرانسوی بیاد میآورد که روزی از طرف شهردار محل سکونت خود برای افتتاح زندانی شده بود بطوریکه در اینگونه موارد است نطق های نهمین آمیز از هر طرف ولی این دانشمند دور اندیش با چشم گریبان مردم را مخاطب قرار داد و گفت آرزو میکردم که امروز هوش یک زندان را که وضعیت ما چقدر از این فکری است زیرا باید امروز زندان و مدرسه را کنار هم داشته باشیم و افرادی که باید مدرسه باشند در زندان جای گیرند صرفاً از اینکه علت این وضعیت چیست و آن که می باشد برای عموم مردم کشور این وضعیت ننگ است مخصوصاً در ایران امروز که دانشگاه و دست دانشجویان باید در اول مبارزه بر علیه جهل و بیسوادی گیرد و برای اینکار دقیقه از اوقاتش بر گشت خود را تعطیل و تلف نکند بطوریکه شایع است علت این گونه تشجعات و بی ترتیبی ها در داخل و قسمتی دیگر جنبه دست اختلاف نظر ها بر سر مسائل علمی

الته تاجدی که بلبل فنی مریوط است
 دانشگاه باید از طرفی با تهیه جدا کتر
 ممکنه تحصیلی جواب هر گونه ایراد
 تراش منطقی را بدهند از طرف دیگر
 فردا افراد اخلاص اگر واقعی در بین
 جوانان میشناسند با کمال شهامت آنها
 بر که طلاب واقعی علم و دانش بر کنار
 اما از جهات دسته بندی و اختلاف نظرها
 در امور عمومی کشور باید بلاعرض کنیم
 سواد دانشگاهیان دانشگاه نباید از سیاست
 دور خود بی خبر و بر کنار باشند. اغلب
 جوانان بسنی رسیده اند که میتوانند
 در مجلس انتخاب کنند و حتی در بعضی
 کشورها نماینده خاصی برای دانشگاهها
 میکنند. بملاوه بهمان ترتیب که
 جوانان بتدریج مدارج علم و دانش را
 میکنند باید از جریانات مربوطه سیاست
 متنازع کشور خود نیز با اطلاع باشند
 از خاتمه تحصیل و ورود بزندگی
 نامی ویر فعالیت خود بگذرند و بدون سابقه
 عوامل غیر آشنا بدهنی خود مواجه نشوند
 این کسب اطلاع و مداخله در جریانات
 می کشور از طرف دانشگاهیان نباید از
 معنی تجاوز کند. این حد معین حدی
 که دانشجویان از هدف اصلی خود که
 علم و دانش و مجهز شدن با فنون
 ت بازنگذارد و محیطی را که باید هزاران
 به علم و معرفت در آن تعلیم و تربیت به
 تشنج و تعطیل نکند.

آقایان دانشجویان شما یکموضوع سرباز
 فیه جهل و بیسوادی هست بدولی در مدتی
 تحصیل میکنند مثل آن سربازی میباشد
 تازه بزرگ خدمت فراخوانده شده و هنوز
 نون مبارزه و جنگ بر علیه دشمن را بطور
 عمل یاد نگرفته است همانطوریکه برای
 فرمانده خطای بزرگی است که سربازان
 علم نیافته خود را بمیدان جنگ بفرستد و
 بسوز جرت و شهامت آنها را بموقع و
 مورد بخطر اندازد برای شما دانشجویان
 بر وارد شدن بمبارزه های شدید بر علیه
 اعدای که دشمن علم و دانش و اجتماع صحیح
 بداند پیش از خاتمه تحصیلات و تعلیمات
 خود کار کاملاً بیجا نباشد.

چون بر حسب مثال موقعیت یک دانشجوی
 در دانشگاه به سربازی تشبیه کردم که
 بر علیه جهل و فساد در حال مبارزه است
 اجازه میخواهم این حکایت کوچک را عرض
 کنم در یکی از روزهای جنگ بین المللی
 آمریکا که کشور ما پیل پیروزی قرار گرفته
 بود یکروز یکی از دوستان من از مسافرت
 رسید و حکایت کرد که در بین راه کامیونی
 را متوقف کردید که حامل اسلحه بوده و متوقف
 شد و افسر سرپرست آن با اصرار عجیبی
 طلب کمک از راننده این شخص برای رفع
 سب کامیون مینمود. میگفت در مدت یک
 ساعت توقف و تعمیر این کامیون افسر
 سرپرست با عصیانیت کامل وقت میگذراند

و مرتباً چیزی بر محاسبه اینکه روی کاغذ
 برای خود میگرد می افزود. میگفت بعد
 از آنکه کامیون آماده حرکت شد از افسر
 سر پرست علت عصیانیت فوق العاده را
 پرسیدم و از کیفیت محاسبه ای که می نمود
 استعلام کردم، جواب داد این حساب را میکنم
 که هر ساعتی این کامیون دیرتر بجهه جنگ
 میرسد بهمان اندازه بر عده کشته شدگان ما
 افزوده میگردد

آقایان دانشجویان میتوانند این
 محاسبه را با دقت دانشگاهی و وضع دانشگاهی
 خود تطبیق بدهند و بدانند که در راه مبارزه
 بر علیه مشکلات هر روزیکه کلاس تعطیل
 می شود و وضع دانشگاه متشنج میگردد
 یکروز در راه مبارزه عقبر می مانند و حتماً
 در راه جلو گیری از تلفات جانی و مالی بقوم
 و ملت خود زیان می بینند. برای اینگونه
 زیانها صدها مثال می شود گفت بنده فقط
 یکی از آنها اکتفا میکنم. امروز در
 شهرستانهای یکصد و پنجاه هزار نفری این
 کشور فقط و فقط یک طیب دارید و یک
 قاضی. پس آقایان تصدیق میفرمائید که
 اگر یکروز دانشگاه بزشکی طهران تعطیل
 شود و یکساعت درس در دانشگاه، حقوق
 از بین برود بهمان اندازه عرصه کردن چندین
 ده نفر بزشک و قاضی باین سرزمین بر احتیاج
 بزشک و عالم عقب می افتد و جان و مال صدها
 نفر از هموطنان شما در سرتاسر کشور در
 معرض خطر واقعی قرار میگیرند. امروز در
 این کشور مردم فقیر و بیچاره روی معادن طلا
 از گرسنگی جان می دهند و اگر کوچکترین
 کار تولیدی شروع کنید ملاحظه خواهد فرمود
 که چقدر احتیاج باشخاص متخصص و کار
 آزموده دارید که کمابست هستند در حالیکه
 هزاران نفر کارگر دستی و دور از هر گونه
 تعلیمات فنی در کنار کوچه ها جوای کارند
 آقایان انسان موقفیکه با قلم بودجه مملکت
 مراجعه میکنند حقیقه جگرش کباب می شود
 در بین این اقلام ملاحظه میفرمائید که کل
 عایدات دولت در تمام سال از کلیه معادن
 (باستثنای نفت) معادل نهصد هزار تومان
 است در حالیکه عواید دولت از داد گاهها
 یعنی از مراکزیکه محل مراجعه صاحبان
 دعاوی و مناقشات افراد است، قریب چهار
 میلیون تومان میباشد بمبارت دیگر عواید
 کشوریکه یک میلیون و ششصد هزار کیلو
 متر مربع وسعت دارد از معادن خود یک
 پنجم عواید داد گاههای آن کشور می باشد.
 در حالیکه جمعیت آن فقط در حدود هجده
 میلیون نفر است

آقایان دانشجویان امروز مردان و
 زمامداران فردا ملاحظه میفرمائید که این
 سرزمین بر تروت طبیعی احتیاج بردان
 تحصیل کرده و متخصص دارد و این حالت
 پیدا نخواهد شد مگر مراکز علمی باز شود و
 خوب کار کنند. باین جهت است که من با
 همبست قلبی و مثل یک نفر هم طبقه دانشجویان

استند ما میکنم که زندگی خارج از دانشگاه
 و شرایط اجتماعی هر طوری باشد آقایان
 دانشجویان دانسته یا ندانسته اجازه ندهند که
 کلاس تعطیل شود و وضع دانشگاه های
 کشور متشنج گردد و با خودشان بنحوی
 از کسب مدارج علم و دانش محروم بمانند
 زیرا هر گونه آینده برای خود اندیشیده
 باشند و هر دستگاہی را برای مملکت مصلحت
 بدانند بالاخره این کشور اولین دستگاہ ببرد
 آنهم ببرد متخصمن و دانا، احتیاج دارد بملاوه
 تجربیات کشورهای مترقی دیگر برای شما
 باید سرمشقی باشد که بالاخره در این کشور
 نیز دیلم بدون تحصیل واقعی ارزش نخواهد
 داشت و درهای مؤسسات عمومی و خصوصی
 بروی کسی باز خواهد شد که با جامه زیننده
 علم ملبس باشد و نه باوراق و گواهی نامه های
 تحصیلی. بملاوه توجه فرمائید که عده
 کثیری از بدران و مادران دانشجویان اشخاص
 ثروتمندی نیستند و نمی توانند مخارج تحصیلی
 و معیشت فرزند دانشجوی خود را برای
 مدت طولانی تأمین کنند من سراغ دارم
 پیر مردان و پیر زنانیکه فروش زیر پای خود را
 برای تأمین هزینه تحصیلی فرزند خود فروخته
 اند. ببینید این اشخاصیکه تمام امید و آرزو
 های خود را در تحصیلات امروز و در ترقیات
 فردای شما جمع کرده اند چه میکنند
 روزیکه می بینند فرزندشان بواسطه تشنجات
 دانشگاه باید روزی در خانه و با کوچها
 بگذرانند و با خدای نکرده سراغ او را از
 زندان بدهند

مخصوصاً نظر دانشجویان محترم را باین
 نکته مهم جلب میکنم که اگر در دوره تحصیلی
 و جوانی خود از لحاظ بی اطلاعی و با خدا
 نکرده هوا و هوس دچار لغزش و اشتباهی
 بشوند دیگر آب رفتن را بجوی آوردن کار
 مشکلی خواهد بود و ظرف شکسته را چیز
 لعیم علاج دیگری نیست

البته تا گفته نماند که درباره نظم و آرامش
 و حسن پیشرفت امور دانشگاه و هر مؤسسه
 فرهنگی دیگر استادان مربوطه نیز درل مهمی
 دارند

آقایان استادان که در واقع رهبران
 جامعه و پرورش دهندگان مسئولین امور
 آینده کشور هستند باید باین نکته توجه
 فرمایند که دانشجو بعد زیادی ذر رفتار و
 اعمال روزانه خود تحت تأثیر افکار و عقاید
 و طرز رفتار استادان خود میباشد و ما داریم
 که استادان محترم نیز پیش از پیش بخواسته
 های منطقی دانشجویان خود بذل توجه
 فرمایند و وقت بیشتری از اوقات گرانبهای
 خود را در اختیار آنها گذاشته و ساعات بیشتری
 حتی خارج از کلاس، همانطوریکه در همه
 دانشگاههای بزرگ معمول است در بین
 دانشجویان خود بسر برند. بملاوه باتوجه
 و چاپ کتابهای مفید وقت دانشجویان خود
 را بیشتر توجه استفاده از منابع و عوامل

محبط تحصیلی خود میکنند تا آقایان
 دانشجویان در مراکز و سر بازخانه های واقعی
 خود که همان لابراتوارها و کتابخانه ها و مجامع
 علمی و تربیتی می باشند، مشغول شده و برای
 خدمت به ایران فردا آماده تر شوند
 آقایان مطلع هستند که امروزه
 موضوع شهرداری شهرها در کشور های
 مترقی اهمیت خاصی دارد و در واقع شهرداری
 مؤسسه ایست که از طرفی ذوق و سلیقه و
 علاقه ساکنین یک شهر را در راه آبادی
 و نظافت آن شهر بهزینه ساکنین خود شهر
 بکار میاندازد و از طرف دیگر با انتخاب
 اعضای انجمن شهرداری به پیشرفت اصول
 دموکراسی و شرکت مردم در خیر و شر محل
 سکونت خود کمک میکند

اهمیت شهرداری و کیفیت فرار دادن
 آن تحت نظر ساکنین همان شهر مخصوصاً
 در ایران که قریب ۷۰٪ نفوس آن در
 شهرها و قصبات زندگی می کنند بیشتر
 است زیرا در ایران شهرها از هم دور
 افتاده و مسافتات زیاد هستند بنابراین اگر
 شهرداری هر محل استقلال کافی داشته باشد
 می تواند بدون معطلی و اتلاف وقت بضروریات
 محلی برسد و نواقص را مرتفع کند

خوشبختانه در چند سال اخیر قانون
 استقلال شهرداریها مورد توجه مجلس شورای
 ملی قرار گرفت و اخیراً نیز باید از جناب
 آقای نخست وزیر تشکر کرد که یکی از
 لوایح قانونی را که طبق اختیارات خود
 تصویب فرمودند قانون جدید استقلال
 شهرداریها است

امید است که وزارت کشور نیز بنوبه
 خود برای انتخاب انجمنهای شهر نقاطی
 که تا کنون دارای انجمن نشده اند اقدامات
 فوری بعمل آورد

ولی مطلبی که بنام تذکر بدوات
 بمرض آقایان میرسانم اینست که خطاست
 اگر فکر کنیم در ایران باتصویب قانون
 استقلال شهرداریها وظیفه سنگین دولت در
 این باره از بین رفته و باسبکتر شده باشد

امروز در ایران در حدود ۲۴۰ شهر و
 قصبه دارای شهرداری است که اگر شهر
 طهران که بودجه سالیانه آن سی میلیون
 تومان است صرف نظر کنیم بودجه سالیانه
 شهرداری سایر شهرها از هفتاد هزار
 تومان تا شش میلیون تومان است و در بعضی
 از این شهرها عواید شهرداری بیشتر از
 عواید خالص دولت میباشد

ولی متأسفانه اغلب این شهرها برای
 اولین بار در تاریخ اجتماعی خود دارای
 شهرداری و انجمن شهر میشوند

اغلب این شهرداریها دسترس باشخاص
 فنی و کار آزموده ندارند اغلب اعضای این
 انجمنها در حالی که نهایت درجه حسن نیت و
 حب آب و خاک خود را در دل دارند ولی
 از اطلاعات فنی و ضروری مربوط باجماعات
 انسانی بی بهره هستند

بعلاوه بودجه بعضی از این شهرها به حدی ضعیف است که نمیتوانند متخصصین لازم را استخدام کنند.

حتی فرض اینکه کلیه این ۲۳۰ شهرداری بخواهند متخصصین لازم استخدام کنند عمده متخصصین در ایران بعدی کم است که مسلماً برای همه این شهرداریها پیدا کردن تعداد کافی متخصص واقفی امکان پذیر نخواهد بود.

بنابراین فقط بامید استقلال بخشیدن شهرداریها و انتخاب انجمن شهر نشستن خطای بزرگ خواهد بود و زیانی است به وقت و کیسه ضعیف این ملت بنابر این بامضيقه مالی و قلت عمده متخصصین در این کشور راه مناسبی که بنظر میرسد اینست که دولت يك كادر قوی از لحاظ فنی در اداره امور شهرداریها در مرکز و در شهرستانها تهیه بیند که این عمده با جنبه مشورتی در امور شهرداریهای نقاط مختلف کشور مشغول انجام وظیفه باشند و پیوسته با اعزام اعضای خود بشهرها و قصبات با تقاضای شهرداریهای محل و با ابتکار خود نظر های مشورتی خود را در امور فنی و اجتماعی در اختیار انجمن های شهرهای مختلف قرار دهد.

امروزه کادر اداره امور شهرداریهای وزارت کشور تا حدی که بنده اطلاع دارم از چند نفر متخصص تجاوز نمیکند و این اشخاص با تمام سعی و کوششی که میکنند به هیچ وجه نخواهند توانست احتیاجات فنی شهرداریهای مختلف را تأمین کنند بالنتیجه یا امور خواست ساکنین شهرها بعلت فقدان مشاورین فنی و وسایل فنی بلا اجیرا میمانند و هزینه های صرف شده بهدر میرود و یا اینکه بعدی دیر بخواسته های مردم رسیدگی میشود که از نظر فصل و زمان و اشکالات اداری انجام آنها غیر میسر میگردد.

باین جهات جادارد که دولت هر چه زودتر به تربیت و تشکیل يك كادر قوی و مطلع در امور شهرداری در مرکز و مراکز استانها بپردازد و آنها را با وسایل کافی مجهز سازد که بتوانند طرف مشورت شهرداریهای کشور قرار گیرند علی الخصوص که هزینه تشکیل چنین کادری معادل دودر صد جمع آوری شده از بودجه شهرداریهای کشور تأمین شدنی است.

مطلب مهم دیگری که در باره آن لازم بتذکر میدانم موضوع مهاجرت است بطهران البته نباید نا گفته گذاشت که این موضوع مهاجرت از دهات بشهرها اختصاص بسایر کشور ندارد این حالت مثل اینکه از مختصات تمدن حاضر است ولی بنظر میرسد که در ایران این موضوع در ده سال اخیر حالت بسیار غیرعادی بخود گرفته و زیان این عمل با اقتصادیات و حتی باوضاع

اجتماعی کشور زیاد خواهد بود.

این مهاجرین موقعی که بر سر کار و زندگی خود هستند تولید کننده میباشند ولی در طهران مصرف میکنند خواهند بود.

از دولت تقاضا میکنم که کمیسیون از مطلعین امر تشکیل دهد و باین حالت غیر عادی رسیدگی نموده و علل وجوهات و طرق علاج آن را تشخیص دهند تا پیش از این با زوان مولد ثروت مراکز اقتصادی را در کنار خیابانهای شهرها عاطل و باطل نگذارند بنده بقیه وقت را با آقای ناظرزاده می

دهم .

نایب رئیس - وقت شما تمام شد دیگر بقیه ندارد.

دکتر فاخر - پس اجازه بفرمائید يك یادداشت کوچکی است از طرف آقای ناظرزاده بخوانم چند سطر بیشتر نیست.

در هفته قبل راجع بلزوم توجه دولت بزرگواران را در تذکره در مجلس داده شد بطوریکه جمعیت شیرو خورشید سرخ ایران ضمن نامه ای نوشته اند بمحضر اطلاع شعبه جمعیت در کرمان چادر و آمبولانس و دارو و لوازم دیگر برای آنها فرستاده شده بعلاوه جمعیت مرکزی هم مبلغ يك صد هزار ریال برای آسپب زدگان را در فرستاده اند.

کمیسیون که برای رسیدگی با سبب زدگان را در تشکیل شده بمنظور فرستادن که از توجه جمعیت شیرو خورشید سرخ در مجلس تشکر کنم.

نایب رئیس - آقای اخگر بفرمائید.

اخگر - اولاً تا غدی از بحرین رسیده است که قرائت کرده و تقدیم مقام ریاست می

کنم . ریاست محترم مجلس شورای ملی . این نامه از فرسنگها دور بدست شما میرسد یعنی بحرین عزیز . از آن جایی که ما ایرانی الاصل می باشیم و بحرین هم جزو لاینفک ایران و مال ما ایرانیان است همیشه اوقات ناظر جریانات ایران بوده و هستیم و خواهیم بود مع الاسف که مانده تلگرافی در دست داریم که پشتیبانی خود را اظهار بداریم نه پستی مرتب می باشد که مرتب خطا برساند شما شاید فکر کنید که چرا تلگرافی با خطی از بحرین درباره پشتیبانی آقای مصدق نمیرسد ، خدا شاهد است ما ایرانیان مقیم بحرین بیشتر در انتظار حل مسئله نفت و کارهای داخلی ایران هستیم چه کنیم که يك مشت خائن و اوباش اطراف ما را گرفته و تمام ایرانیان مقیم بحرین را زندانی کرده اند که بکطرف انگلیسی خائن طرف دیگر عرب های هیچ چیز نفهم طرف دیگر هم اهالی بحرین که حقیقه یهودی در مقابل ایشان بهتر هستند حالا خودتان مقایسه کنید چطور ما میتوانیم

با اینحال ابراز احساسات نمائیم سه جریده در بحرین میباشد که هر روز در باره ایران خبرهای بد می نویسد یکی بنام صوت البحرین دیگری خبیله دیگری قافله از همان شبی که آقای مصدق جدولی برای انتخابات مجلس طرح نمودند که بکنفرانس بحرین خواستند چقدر ما ایرانی ها خوش دل و مسرور شدیم بخدا یا آن روز را زودتر برسان تا ما هم بتوانیم از محبت های آقای مصدق بهره مند شویم مدتی بود که جنسی نه از راه قاچاق نه از راه آزاد بحرین نمی آمد چقدر راحت بودیم تاراهش باز شد خیلی خراب شد می خوردند و با فحش میدهند چه بکنیم ای خدا ای مصدق عزیز هر چه زودتر مسئله بحرین را پیش بکشید شما دستور بدهید تا ما کفن بیوشیم تا به بینید کفن پوشیدن ما بهتر است یا کفن پوشیدن ایرانی های مقیم ایران ، ما جان خود را در جلودشمن و مقابل دشمن میازیم تا فاتح بشویم انشاء الله نامه را تقدیم مقام ریاست میکنم . (مهندس غروی - آقا آن نامه بود یا يك اعلامیه ای ؟) نامه بود که بایست فرستاده شده بود از طرف صد هزار نفر اهالی بحرین .

موضوع باز نشستگی

چنانکه قبلاً عرض شد باز نشستگی پاداش حسن عمل یک دوره خدمت بصداقت است و نباید بعنوان تصفیه یا باز نشسته کردن اشخاص غیر صالح کارمندان را که بواسطه حسن خدمت يك عمر باز نشسته شده اند موهون ساخت بعلاوه هر کس خیانتی کرده باید موافق قانون مجازات شود و نباید بعنوان حقوق باز نشستگی بر خزانه فقیر ملت تحمیل گردد .

خاصه اینکه با مسلم بودن حسن نیت جناب آقای دکتر مصدق نخست وزیر ملی که موافق اصول دموکراسی عمل تصفیه ادارات را بوزارتخانه های مربوطه معول کرده اند متأسفانه نتیجه عمل مأمورین وزارتخانه ها حقایق باطلا موجب شکایت و سر و صدای زیادی گردیده که در باره می از موارد هم نتوان انکار کرد که اشتباه شده و سخت هم اشتباه شده اگر این اشتباه عمده بوده سنگی است که مخالفین دولت در چرخ دولت گذارده اند و اگر سهوی بوده اثر زیان بخش آن که دلسردی صلحا و امیدواری بد کاران است بهر صورت حاصل شده و برای جلوگیری از مضرات این عمل واجب است هیئتهای تجدید نظری از هر وزارتخانه تعیین و با بررسی بایرادات و اعتراضات صاحبان حق این اشتباهات عمده و یا سهوی جبران شود و عملی را که دولت برای اصلاح کشور و بصرفه بودجه مملکت خواسته است اجرا کند نباید گذاشت آلت دست مفسدین یا اشتباه کاران قرار گیرد (میراشرفی - آقای اخگر راجع بارتش هم بفرمائید که در آنجا هم يك کمیسیون تجدید نظری درست بشود) بنده هم جارای عرض کردم باز نشستگان را بطور مطلق

عرض کردم (میراشرفی - چون افسر بوده باید بگویند) ارتش هم کشور است همه بوزارتخانه ها مال است یکیش هم وزارت دفاع (میراشرفی - بارتشی ها بیشتر از شده) بالاخره شکایت از همه جا هست جاها دیگر هم هست

۳ - مخالفین دولت برای این دولت را از کار بیندازند شایعات در اطراف کارمندان دولت که فاضله کشورند راه انداخته و قدر کرده اند که کلیه کارمندان دولت و مضطرب گردیده حتی بوسیله اعلام صادر کرده اند قصد اعتصاب اعلام کرده اند .

از دولت تقاضای کنم بوسیله دولت شایعات کذب تکذیب شود بوسیله نمایندگان کارمندان بدرخواست مشروع آنان رسیدگی کند که با دلگرمی بانجام وظایف خود بپردازند

۴ - عمارات نیمه تمام بجزای دولتی ساخته شده برای نبودن اعتبار مصرف مانده و هنوز ادارات دولتی های گزافی برای محل عمارات خرید

دهند در صورتیکه شاید با کرایه چند این ادارات تمام عمارات نیمه تمام قابل شود و نامدنی مدید این کرایه های بسود بودجه کشور برگشت کند پیشنهاد میکنم از اولین و جهی که عمران آبادی میسر شود صرف تمام نیمه تمام دولتی شود که هم از حیث ادارات دولتی از اجاره نشینی خلاص وهم برای بیکاران کار پیدا شود و تخلیه اما کن اجاره ای محل و مسکن از آن کتون در دست متقاضیان قرار گیرد

۵ - در وزارت فرهنگ یقینی

وزارتخانه نیکه برای ترویج علوم باید باشد اختلاف و دوستگی عجیبی رخ که ممکن است موجب مفاسد در شود تقاضا میشود برای رفع این دودست و علت آن اقدام فوری شود .

۶ - شبیات مرکز و ولایات

مسلمین ایران بوسیله بنده از مجلس شورای ملی تقاضا دارند لایحه منع مسکن را تصویب و از این راه ملت مسلمان ایران خشنود و ممنون فرمایند .

۷ - در این مورد که ملت ایران

حفظ استقلال خود در گرداب هولناک جهان مشغول تلاش فوق العاده است کلیه شخصیت های این کشور اهتمام شود گله هارا برای موقع فراغت بانشان دادن هم آهنگی نگذارند در ملت ایران شکافی ایجاد شود و تصور به بیگانگان و اعمال آنها در همین اشارات اکتفا می نمایم در از خدمات جناب آقای وارسته استاندار فارس تشکر میکنم .

۳ طرح و تصویب دو فوریت طرح پیشنهادی راجع به اجرای منع استعمال مهر و پات الکل

نایب رئیس - وارد دستور میشود طرحی از طرف عده ای از آقایان نمایندگان رسیده است راجع به منع مسکرات قرأت میشود (شرح ذیل قرأت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی به پیروی از قوانین مقدمه اسلام و رعایت اصل اول و دوم قانون اساسی و بمنظور جلوگیری از فساد اخلاق و ارتکاب جنح و بیانات مامضاء کنندگان ماده واحده زیر را با قید دو فوریت پیشنهاد و تقدیم می نمایم

ماده واحده - دولت مکلف است از تاریخ تصویب این قانون بفاصله دو ماه ورود تهیه و خرید و فروش و مصرف کلیه نوشابه های الکلی را در سراسر کشور ممنوع سازد با استثنای مصارف طبی - متخلفین از این قانون به حبس تأدیبی از دو ماه تا دو سال و بجزای نقدی از پانصد ریال الی پانصد هزار ریال و ضبط عین جنس بموجب آیین نامه ای که وزارت دادگستری در ظرف یک ماه از تصویب قانون از طریق کمیسیون دادگستری بتصویب مجلس خواهد رسانید محکوم و مجازات میشوند دکتر فقهی شیرازی - انجلی - میلانی - جلالی - حاج سید جوادی - اخگر - حائری زاده - کریمی - هدی - یورسرتیب - بهادری - قنات آبادی - شبستری - ناصر ذوالفقاری - معتد - داوودی - کهید

خسرو قشقانی - بنده اخطاری دارم

نایب رئیس - راجع بچه موضوعی است بفرمائید

خسرو قشقانی - در دوره گذشته ماده ای بتصویب مجلس رسید که هر وقت دولت حکومت نظامی اعلام بکند باید در ظرف یک هفته جلسه فوق العاده در مجلس تشکیل شود و راجع بحکومت نظامی رای بگیرند الان مدتی است که در تهران حکومت نظامی هست و جلسه فوق العاده ای تا کنون تشکیل نشده البته این تصمیمی که در دوره شانزده گرفته شد برای این بود که دولت ها از حکومت نظامی سوء استفاده نکنند بنده خواستم یادآوری بکنم جلسه فوق العاده ای که برای اینکار مطابق آئیننامه در نظر گرفته شده است فراموش نشود

نایب رئیس - لایحه حکومت نظامی بعداً مطرح خواهد شد فوریت اول طرح پیشنهادی مطرح است آقای قنات آبادی

قنات آبادی - بنده موافقم نایب رئیس - در فوریت اول مخالفی نیست (اظهاری نشد) رای میگیرم بقرابت اول آقایانی که موافقت فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد فوریت دوم مطرح است

آقای قنات آبادی مخالفید؟ قنات آبادی - بنده موافقم نایب رئیس - آقای زهری بفرمائید

زهری - راجع بطرح پیشنهادی آقایان بدیهی است در اصل هیچ مخالفی وجود ندارد و بنده هم مخالف نیستم (میرا شرافتی هیچکس مخالف نیست) ولی در فوریت دومش مطالبی دارم که عرض میکنم و امیدوارم مورد توجه قرار گیرد آقایان بطوریکه میدانند تصویب یک قانون و منع قانونی یک عمل بدو نامطلوب کافی نیست که آن موضوع را از بین ببرد و الا دولت میتواند با منع تمام منبهات و ممنوعات تمام عیبها و بدبختی های موجود را تصفیه کند و منع نماید منع مسکرات باین ترتیب که پیشنهاد شده است یک تقصیری بنظر بنده دارد و آن این است که طرز اجرای این قانون را در متن آن معلوم نکرده اند و فقط دولت برای اجرای آن علاوه بر گرفتاری های موجود گرفتاریهای دیگری پیدا خواهد کرد (شبستری - برای طرز اجرا تبصره ای بدهید) اجازه بفرمائید عرضم را بکنم (یک نفر از نمایندگان گفت - بدون تبصره هم میشود) مخصوصاً بنده از این جهت عرض می کنم که اینهم حمل بر بعضی چیزها شود در جلسات قبل در موقع اختیارات و طرح اختیارات تمام گفتگوهای آقایان در این بود که برای دولت جناب آقای دکتر مصدق نباید هیچگونه مشکلاتی در این موقع وجود بیاوریم این طرح بنظر بنده باسوابقی که در دوره قبل هم داشت یادم هست که آقای شوشتری برای یک چنین طرحی خیلی فعالیت میکردند ولی خدای نکرده ممکن است در اجرای این طرح اشکالی برای دولت بشود و خدای نکرده باز هم دولتی که امروز یک چنین مأموریت های بزرگی بهش دادید و باید اجرا بکنند اضافه بر آنچه که اشکال هست این هم یک فعالیت شود فقط با این جهت بنده تقاضا میکنم از آقایان فوریت دوم این طرح رایس بگیرید برود بکمیسیون و در کمیسیون با حضور نماینده دولت در طرز اجرای این طرح مطالعه کافی شود آنوقت یک ترتیبی داده بشود باین مجلس و فوری تصویب و اجرا هم بشود و الا تصویب کردن آن خیلی آسان است و میترسم خدای نکرده قاجاقی را که تمام آقایان میدانند با وجود تمام این قوانین و این دستگاه نتوانسته اند جلوی آنرا بگیرند و نخواهند توانست بگیرند اگر این عمل بشود بند فکر میکنم که قاجاق آن زیاد شود و منظور اصلی بدست نیاید و مشکلی بر مشکلات افزوده شود (مهندس حسینی - صحیح است)

نایب رئیس - آقای شمس قنات آبادی

شمس قنات آبادی - خوشمزه این است که در یک کشور اسلامی نمایندگان ملت مسلمان ایران بیایند به نشینند و یک

طرحی افضاء کنند و بدولتی که خودش را دولت اسلامی میدانند بگویند و او را قانوناً موظف کنند که یک عملی که در منطق اسلام حرام است و جزء منکرات است این عمل را اجرا نکند (اخگر - بکنند) توجه بفرمائید که چه عرض میکنم آنوقت روشن میشود جناب آقای اخگر، قانون اساسی ما مذهب رسمی مملکت ما را مذهب اسلام و طریقه حقه اثنی عشریه میدانند و از ضروریات اسلام و دین ما این است که استعمال منکر و تهیه مسکر اینها حرام است و آنوقت یک عده ای این کار را کرده باشند، این خط را کرده باشند تحت یک عنوان و یک لافهاهایی بدولت اجازه داده باشد که مسکر تهیه بکنند و باندول بکنند و بفروشند و آنوقت اینکار که شده باشد یک عده بیایند طرح افضاء بکنند و بدولت بگویند که این عمل برخلاف دین و مذهب است و اینکار را نکن بعضی از آقایان وقتی چه در این دوره و چه در دوره گذشته وجه در ادوار گذشته موضوع مسکرات که در پیش می آید و منع دولت از تهیه و خرید و فروش و این حرفها بعضیها پای منفعتی را که از این راه عاید دولت میشد بیان می کشیدند و تحت این عنوان میگفتند چون یک مقداری از بودجه دولت زده میشود، کم می شود خوبست روی این مطلب تأمل شود، این تأمل در کشور ما ده بیست سی سال است که طول کشیده و دارند تأمل می کنند (دکتر فلسفی - اصلاً این منطقی نیست) اجازه بفرمائید عرض کنم، اما هیچیک از آقایان نیامدند روزی حساب میکنند که در این کشور برای اینکه مسکر تهیه میشود و فروخته میشود و این همه جنایت آدم کشی، این همه با اصطلاح تفریط بودجه این همه راههایی که مترتب است بر خود همین عمل، حساب این ضرر و آن منفعت را میکنند با هم مقایسه کنند ببینند دولت و ملت چقدر متضرر میشوند و اما مطلبی که می خواهم بدوست عزیز خودم که بسیار بهشان ارادت دارم آقای زهری عرض کنم این است که آقای من حرف خوب را آقای زهری با شما هستم مطلبی که می خواهم بجناب عالی عرض کنم این است که کلام خوب از دهن هر کسی بیرون بیاید خوبست و اگر یک کسی بد باشد بسیار آدم بدی باشد بگویند راستگویی کار خوبی است ما چون آن شخص بد است نباید راست گفتاری را محکوم کنیم هر کسی بیاید با بدبها مبارزه بکند خوبست حالا خودش هم بد است میخواهد بد باشد اشکالی ندارد که یک آدم بد یک آدم خائن به مملکت یک حرف خوب از دهنش بیرون بیاید چنانکه پیغمبر مامم دستور میدهد که شما نگاه کنید ببینید گویند چه میگویی نگاه بکنید که کیست و چه سمتی دارد بنابراین

نایب رئیس - آقای دکتر ملک

دکتر ملک (اسمیلی) عرض میشود این لایحه بنظر بنده از بهترین لوابسی است که در این دوره

اشکالی ندارد که در دوره های گذشته یک اشخاص مشکوکی یک حرفهایی گفته باشند (زهری - بنده قصدی نداشتم) میدانم شما قصدی نداشتید می خواستم مطرح بکنم که اشکالی ندارد، یک مطلب اساسی این جا آقای زهری تذکر دادند و این امر را قبول داریم و آن این است که ایشان فرمودند که ما بنشینیم و قانون بگذرانیم و تصویب کنیم و دولت را منع کنیم از اینکه مسکر و الکل و این حرفها تهیه نکند این باید خوب اجرا بشود البته موقمی که خود این لایحه مطرح میشود میتواند تبصره هائی بعنوان راهنمایی باین لایحه ملحق بکنید و دولت را راهنمایی بکنید در طرز اجرای این طرح (صحیح است) و دوست عزیز من جناب آقای زهری اظهار نگرانی فرمودند در موضوع آوردن قاجاق و این اعمال من میخواهم بگویم که این نگرانی شما انشاء الله موضوعیتی ندارد چون با وجود آقای سرتیب دفترتری در رأس کادر مرزبانی کل کشور و اینکه جناب آقای نخست وزیر هم فرمودند که یک عده از افسران خوب ایشان را معرفی کرده اند و گفته اند که ایشان قادر هستند و میتوانند در رأس مرزبانی و در رأس گمرک قرار بگیرند این نگرانی شما بر طرف میشود آقای سرتیب دفترتری اجازه نخواهند داد که انشاء الله این قاجاق و سایر قاجاقهای دیگر بشود، من میخواهم خدمت آقایان نمایندگان محترم تذکر بدهم که در دورانهای گذشته روی این موضوع بازی کردند، روی منع مسکرات الکل و منع تهیه الکل بازی کردند شما بیایید این شایعه را باطل بکنید حالا که تصمیم گرفتید در کشور اسلامی جلوی یک منکر را سد بکنید، مخصوصاً اگر یک مختصری هم ضرر داشته باشد بیایید ثابت کنید که مصمم هستید که جلوی یک منکر بسیار قبیحی را که ایجاد مفاسد مهم در اجتماع میکند این همه قتل نفس، این همه آدم کشی، این همه تباهی، این همه فساد و فحشاء مترتب بر همین مطلب است شما آمدید تصمیم گرفتید جلوی این را با سرعت سد بکنید و همانطوری که تصمیم میگیرید، نخست وزیر می نشیند یک لوابسی که معلوم نیست برفع مملکت باشد اینها را مرتب تصویب میکنند، چیزی را که خدا پیغمبر، عقل، خرد، علم و دانش همه معتقدند که بد است و مضر است تصمیم بگیرید بسرعت این عمل حل شود و در راهنمایی دولت برای جلوگیری از جنایت انشاء الله هیچگونه تأملی نمیکند و انشاء الله قضیه برفع مملکت برفع جمعیت مملکت برفع همه چیز مملکت خواهد بود (احسن)

نایب رئیس - آقای دکتر ملک

دکتر ملک (اسمیلی) عرض میشود این لایحه بنظر بنده از بهترین لوابسی است که در این دوره

به مجلس شورای ملی داده شده (احسن) و طرح مسکرات در يك مملکت اسلامی بهر طریقی که باشد بنظر بنده بنبغ جامعه و مردم این مملکت است، مخصوصاً نسبت به جوانهای این مملکت، یکی از وسایلی که امروزه در تمام دنیا برای مبارزه باجرایم در نظر گرفته اند منع مسکرات الکلی و فروش آنها است باشخصی که نمی توانند بفهمند که مسکرات چه اثری در مزاج انسانی دارد و برای جامعه بقدر مضر و خطرناک است، جوانی که دارای آتش طبیعی در بدن است و دارای قوای جوانی است ولی هیچگونه مراتب اخلاقی را هنوز طی نکرده و هیچگونه سجایای اخلاقی در او نیست مسلماً با خوردن مقداری نوشابه الکلی این طبع یاغی و سرکش در آخرش به پاره کردن شکم افراد این مملکت منجر میشود ولی بنظر بنده اینجا يك بحث دیگری است غیر از اینکه واقعا باید مسکرات ممنوع بشود یا خیر اولاً دولت همیشه در تمام ادوار متوجه این مسئله بوده وضع مالیات در هر مملکتی علاوه برداشتن عواید يك منظور های دیگری هم هست، آقایان نمایندگان محترم توجه دارند که در وضع مالیات ها گاهی دولتها نظرشان فقط و فقط از زیاد عایدی نیست بلکه از وضع مالیات میخواهند جلوی مصرف ماده ای که در مملکت مضر بحال جامعه است بگیرند، گاهی مالیات برای تعدیل ثروت است همانطور که در مالیات برارث آقایان ملاحظه فرموده اند در بسیاری از کشورها برای کسانی که نسبتشان خیلی دور است با متوفی، مالیات بسیار سنگینی وضع میشود تا نوز و پنج درصد را دولت بگیرد اینجا علاوه بر اینکه عایدی بسوات میرسد مسلماً منظور از وضع این مالیات اینست که ثروت بیخودی بدست کسی که اصلا عایدی نداشته نرسد یعنی تعدیل ثروت بشود، مالیات بر مسکرات در تمام ادوار در ایران بیشتر برای این بوده است که هر کسی نتواند این ماده مضر را بدست بیاورد و چون موضوع فوریت است بنده میخواستم عرض کنم که هر لایحه ای که به مجلس میآید خوبست مطالعه بشود و از هرجهت سنجیده شود، البته منع مسکرات آرزوی همه ما است مخصوصاً همانطور که جناب آقای قنات آبادی نماینده محترم تذکر بسیار بجائی دادند در مملکت اسلامی حقیقه خجالت آور است که يك مملکتی داعیه داشتن مذهب مقدسی مثل مذهب اسلام بکند و هنوز به پایه سایر ممالک هم نرسیده باشد تجربه ما داریم در بسیاری از ممالک که این مذهب را نداشته مسکرات را قذف کرده اند اما قافله بانه يك تجربه دیگر هم داریم در این منع مسکرات که باعث شد قدری تلفات در این ممالک زیاد شد حتی ادو کهنی میخوردند، ادو کلان که الکلیش قدری زیادتر است (عین قنات آبادی - آقای دکتر ملک

اسمعیلی این مطالب را فرمائید سرود یاد مستهان (دادن است) اجازه فرمائید الکل های صنعتی را که از چوب میگیرند سم است استعمال میگردند بنده فقط و فقط منظورم این است که این لایحه مثل سایر لایحه مشکلات بر نخورد چون دولت يك نظر مائی دارد، آقایان نمایندگان محترم هم نظریاتی دارند برای رسیدن باین هدف مقدس جناب آقای قنات آبادی و بنده و این آقایان واقعا از جان و دل میخواهیم کاری بکنیم که در اجراء بمشکلات بر نخوریم بنده همه حرفم در اجراء است نوشتن قانون و تصویب شدن از مجلس کار آسانی است برای اینکه همه آقایان باین لایحه موافقت دارند، اینجا بنده قطع دارم نه پیشنهادی داده خواهد شد، نه مخالفتی خواهد شد بنده نخواهم گفت که اینرا بگذاریم برای جلسه بعد و همین جلسه تصویب خواهد شد تصویب این طرح کمال آمال همه است ولی باید توجه باجرایم کنیم موادی نوشته نشود که در مرحله اجرا واقعا بمشکل بر بخوریم چون آقایان همه توجه دارند قانون وقتی در مرحله اجرا بمشکل برخورد کند و اجرا نشود يك قانون مردم ای میشود بقول فرانسوی هالتر مر یعنی يك کافد مردم ای می شود بنده فقط از این نظر میخواستم که برود به کمیسیون مطالعه بشود و بعد هم البته اصرار میکنیم که زودتر بمجلس بیاید

شهبستری - ضمانت اجرائی با تبصره اصلاحی درست میشود

نایب رئیس - آقایانیکه موافقت با فوریت دوم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد، طبع و توزیع خواهد شد و در جلسه آینده مطرح می شود، پیشنهادی هم از آقای گنجی رسیده که با سه فوریت باشد که فی المجلس تصویب شود چون در موقع طرح آن آقای وزیر دارائی هم باید حتماً باشند و از طرفی این تقاضا باید یا زنده امضا داشته باشد اجازه فرمائید که پس از طبع و توزیع در جلسه آینده مطرح شود، آقای قنات آبادی

شهبستری قنات آبادی - يك ناه ای هم بوسیله آقای انگلی رسیده بود که بنده فراموش کردم تقدیم کنم و الان تقدیم میکنم

۴- اعلام تصویب صورت مجلس جلسات ۱۲ و ۱۳

نهمین ماه

نایب رئیس - فعلا چون اکثریت برای رای هست تصویب صورت مجلس جلسات ۱۲ و ۱۳ همین ماه اعلام میشود

۵- طرح و تصویب يك فوریت طرح پیشنهادی راجع به اعاده اختیارات دیوان محاسبات

نایب رئیس - يك طرح قانونی است راجع به اعاده اختیارات دیوان محاسبات که باید بکفورت آن مطرح شود قرائت می شود

(بشرح آتی خوانده شد)
ریاست محترم مجلس شورای ملی
امضاء کنندگان طرح قانونی زیر مربوط باعاده اختیارات قانونی دیوان محاسبات را با قید يك فوریت تقدیم و تقاضای تصویب آنرا داریم

ماده واحده - قانون اصلاح ماده ۶ قانون دیوان محاسبات مصوب کمیسیون قوانین دارائی مورخ ۱۹ خرداد ۱۳۱۶ و قانون مصوب پنجم اسفند ۱۳۱۸ راجع باصلاح و الغاء موادی از قانون دیوان محاسبات و قانون محاسبات عمومی و همچنین ماده ۱۷ قانون متمم بودجه سال ۱۳۱۹ و جمله اول از فقره دوم از بند الف ماده سوم قانون مصوب سال ۱۳۱۲ از تاریخ تصویب این قانون ملغی می شود و مواد ۶ و ۷ و ۹ و ۱۰ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۵ و ۱۷ - قانون ۲۴ دیماه ۱۳۱۲ دیوان محاسبات و همچنین مواد ۳۱ و ۳۴ قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۰ اسفند ۱۳۱۲ که الغاء و اصلاح شده بود مجدداً تصویب می شود

تبصره ۱ - اداره رسیدگی و تمرکز کل حسابها و اداره تطبیق اسناد و تعهدات با بودجه های فعلی خود در تاریخ تصویب این قانون تابع دیوان محاسبات می باشند عزل و نصب و ترفیع و اضافه حقوق اعضای ادارات تابعه دیوان محاسبات طبق قوانین و مقررات جاریه با دیوان محاسبات خواهد بود

تبصره ۲ - نگاهداری حساب اموال دولتی کماکان بعهده اداری اموال وزارت دارائی خواهد بود

تبصره ۳ - دیوان محاسبات مکلف است کلیه امور مالی بانکها و سازمان برنامه و راه آهن و حساب اشخاصیکه دارای ارباب بوده و بایده سهمی بدولت بدهند و همچنین حساب مؤسسات و شرکتهائیکه تمام با قسمتی از سرمایه آنها از وجوه دولتی تشکیل شده با رعایت مقررات مربوط بهر يك از آنها بوسیله مستشاران دیوان محاسبات بازرسی کنند تا هر گاه مخالف مقررات موضوعه عملی انجام شده یا وجهی تفریط شده باشد گزارش آنها را بمجلس شورای ملی تقدیم نماید

تبصره ۴ - هر گاه شعبه دیوان محاسبات سندی را که برای تشخیص نزد آن فرستاده شده مطابق با قوانین و نظامات نداند میتواند از تسجیل آن خودداری نماید اگر وزارتخانه یا اداره کلی که سند مربوط بآن است با نظر شعبه موافق نباشد میتواند توسط دادستان دیوان محاسبات تقاضای تجدید نظر نماید در اینصورت سند مورد بحث در هیئت عمومی دیوان محاسبات با حضور نمایندگان وزارت دارائی و وزارتخانه یا اداره متقاضی (بدون اینکه نمایندگان مزبور حق رای داشته باشد) مورد رسیدگی مجدد واقع شده و نظرا اکثریت مستشاران

دیوان محاسبات قاطع امر خواهد بود
نریمان - حاج سیدجوادی - احتی
ناظرزاده - دکتر معظمی - زیرک زاده
رضا رفیع - احمد فرامرزی - احمد رضوی
فرزانه - افشار صادقی - هدی - دکتر
مصباحزاده - حمیدیه - خلخالی - مجد
زاده - جلالی

نایب رئیس - آقای ملک مدنی مخالفید؟

ملک مدنی - بنده موافقم

نایب رئیس - مخالفی ندارد؟ (اطهاری نشد)

فریمان - اجازه بدهید بنده توضیح بدهم

نایب رئیس - حالا که مخالفی نیست توضیحی ندارد آقایانیکه بایکفورت این لایحه موافقت قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد بکمیسیونهای مربوطه اش ارجاع خواهد شد

(بقیه مذاکره در لایحه امتیاز تأسیس شرکت واحد اتوبوسرانی و تصویب آن)

نایب رئیس - لایحه اتوبوسرانی مطرح است سه نفر از آقایان در جلسه قبل اسم نوشته بودند که در مواد باید صحبت کنند

فریمان - بنده اخطار دارم

نایب رئیس - فرمائید

فریمان - آقایان نمایندگان محترم استحضار دارند که در قبال لایحه دولت راجع به اتوبوسرانی يك پیشنهادی که با امضاء عس زیادی از آقایان نمایندگان محترم رسیده بود بوسیله بنده تقدیم مقام ریاست شد و در جلسه یکشنبه پنجم بهمن ماه مورد شور و مذاکره واقع شد و نسبت بآن اخذ رأی بعمل آمد از مراجع صورت مجلس آنجلسه و ملاحظه آراء موافق و مخالف ...

نایب رئیس - تأمل فرمائید اکثریت نیست ده دقیقه تنفس داده میشود (۵۰ دقیقه قبل از ظهر جلسه بعنوان تنفس تعطیل و ۵ دقیقه قبل از ظهر مجدداً تشکیل گردید)

نایب رئیس - آقای نریمان

فریمان - آقایان نمایندگان محترم اطلاع دارند که پیشنهادی در قبال لایحه دولت راجع به اتوبوسرانی با امضای عس زیادی از آقایان نمایندگان محترم شده بود مبنی بر اینکه پنجاه و يك درصد شرکت واحد اتوبوسرانی بشهرداری تخصیص داده بشود این پیشنهاد بنده در تاریخ یکشنبه هجده ماه در مجلس شورای ملی مطرح شد و مورد بحث مذاکره قرار گرفت و رای نسبت به آن گرفته شد

مرآجه به صورت تعلیه آنروز و آراء موافق و مخالف و انطباق مندرجات صورت مجلس و این آراء بامقاد ماده ۱۶۶ آئین نامه داخلی مجلس شورای ملی مسلم است که هنوز تکلیف

این پیشنهاد معلوم نشده است (صحیح است) و باینکه تصویب نشده ردهم نشده (صحیح است) این است که بنده استدعا دارم باین پیشنهاد تجدید رأی بشود و در ضمن چون در این فاصله يك عده ای از آقایان نمایندگان معترض در این طرح پنجاه و يك درصد مطالعه بیشتری کردند و يك اصلاحات جزئی درش کردند که بنده هم موافق و این پیشنهاد اصلاحی بامضای عده ای از آقایان نمایندگان معترم رسیده که بنده تقدیم میکنم و تقاضا میکنم جناب آقای وزیر کشور هم با این پیشنهاد موافقت فرمایند بنده تقاضا دارم بجای آن پیشنهاد پنجاه و يك درصد که قبلاً تقدیم شده بود نسبت باین پیشنهادی که تقدیم میکنم رأی گرفته شود (منصف-پس رأی پیشنهاد جنابعالی دیگر لازم نیست این نامه مقام آن پیشنهاد است مفادش همان است فقط يك مختصر تغییراتی داده شده

ناظرزاده - انشاءالله که اینکار زودتر خاتمه پیدا کند

مهندس حسینی - انشاءالله

نایب رئیس آقای وزیر کشور

وزیر کشور - در اساسی دولت انتظام امر اتوبوسرانی است شکت نیست که آقایان نمایندگان معترم هم به اهمیت این موضوع واقفند و همان نظری را دارند که دولت دارد از طرف دیگر دولت قانونا و در مورد دولت جناب آقای دکتر مصدق اضافه بر قانون يك ایامانی هم توأم بان است خود را موظف میداند که همواره مجری تصمیمات صحیح و مطالبات جامع و دقیق آقایان نمایندگان معترم باشد بهر حال تصمیمات مجلس شورای ملی معترفاست و دولت خود را مجری آن تصمیمات میدانند بنده یقین دارم که اکثر آقایان نمایندگان معترم که اجتماعی هستند و مشورتی بعمل آورند و تصمیمی برای اینکار گرفته اند با در نظر گرفتن مصلحت مالکین فعلی و مصلحت مردم تهران و شهرستانها ووقوف و توجه کامل به کیفیت اجرا و بعمل آوردن این تصمیم است در این صورت اگر آقایان بنظرشان میرسد که طرخی که حالا تهیه شده است این منظورها را تأمین می کند البته دولت هم آنچه را که آقایان تهیه کرده اند می پذیرد و موافقت میکند که این طرح بجای لایحه سابق و طرخی که آقایان نمایندگان قبلان تهیه کرده بودند اینچنین شروع بنماید آن شده بود فرابگیرد و بهر حال بنده استدعا میکنم که آقایان مثل همیشه وظایف دولت را کاملاً در نظر بگیرند و تصمیمی اتخاذ فرمایند که دولت بتواند آنچه را که در قدرت دارد برای اجرای تصمیمات آقایان بموقع عمل بگذارد (احسن)

رانی بر ترتیب ذیل اصلاح شود ماده واحده - امتیاز اتوبوسرانی و نقل و انتقال مسافر بطور دسته جمعی در داخل هر شهر و حوزه آن باشهرداری محل میباشد تبصره ۱ - برای استفاده از این امتیاز شهرداریها میتوانند هر يك شركت سهامی واحد تشکیل دهند مشروط بر اینکه حد اقل پنجاه و يك در صد سهام آن متعلق به شهرداری و بقیه متعلق باتباع ایران ساکن محل باشد

بست درصد سهام شركت متعلق به شهرداری سهام امتیازی بقیه سهام نقدی خواهد بود تبصره ۲ - حق رأی نسبت به سهام شهرداری با انجمن قانونی شهر است و در غیاب انجمن وزارت کشور قائم مقام آن خواهد بود

تبصره ۳ - مالکین اتوبوسهای هر شهر و حومه آن که هنگام تقدیم لایحه دولت اجازه اتوبوسرانی داشته اند از تاریخ اعلام تأسیس شركت تا دو ماه حق تقدم در خرید سهام قابل انتقال شركت را خواهند داشت تبصره - از زیای اتوبوسها و احتساب بهای آن در مقابل سهام بر طبق آئین نامه ارزیابی انجام خواهد گرفت

تبصره ۵ - کارکنان فعلی اتوبوسها در صورت واجد بودن شرایط مقرر در آئین نامه استخدامی شركت بر دیگران حق تقدم دارند

تبصره ۶ - کارکنان اتوبوس های شركت مشمول مقررات قانون کار خواهند بود

تبصره ۷ - شهرداریها مجازند اراضی متعلق به شهرداری را که مورد نیاز شركت باشد بقیمت عادلانه در مقابل قسمتی از سهام نقدی خود بشركت واگذار نمایند

تبصره ۸ - وزارت کشور و شهرداری هائی که دارای انجمن قانونی هستند می توانند برای تهیه سرمایه نقدی شهرداریها در شركتها متناسبی که آئین نامه تأملیغ استقراضی تعیین خواهد نمود مجموعاً يك صد و پنجاه میلیون ریال از بانك ملی وام دریافت نموده و در مدت ده سال مستهلك نمایند

تبصره ۹ - وزارت کشور مكلف است منتهی تا يك ماه از تاریخ تصویب این قانون آئین نامه های مربوطه را تدوین و پس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجرا گذارد مجدزاده - شاپوری - دکتر حسینی - دکتر شایگان - مهندس حسینی - یارسا - مدرس - شوکتی - دکتر معظمی - شهیدی - انگلی - ریگی - ناظرزاده - شبستری - مهندس رضوی - اقبال - وکیل پور - خسرو فشقانی - نجفی - افشار - دکتر قاضی - زهری - میلانی - زبیر زاده - زریحان

ناظرزاده - بست و پنج امضاء

نایب رئیس - چون آقای وزیر کشور هم این ماده واحده را قبول فرموده اند بنابر این ماده واحده مطرح است آقای ناظر علی کریمی مخالفند؟

کریمی - بلی

نایب رئیس - بفرمائید

کریمی - آقایان نمایندگان محترم باین نکته توجه دارند که لایحه اتوبوسرانی یکی از لایحه مفید و لازمی است که باید حتماً در این مجلس بتصویب برسد و اگر بوضع مبهم و بلا تکلیف باقی بماند برای حیثیت مجلس شورای ملی مسلمان خوب نیست چون وضع اتوبوسرانی بسیار بد است مردم هم کاملاً ناراضی هستند دولت هم يك لایحه ای آورده است در مجلس و مورد شور آقایان قرار گرفته علت مخالفت بنده در اصول لایحه نیست بلکه برای اجرای لایحه و در نظر گرفتن حق و عدالت است بنده يك مخالفت های اصولی دارم که حالا عرض میکنم که در موقع طرح پیشنهادها مورد دقت آقایان قرار بگیرد اولاد آن طرح قبلی هم که تقدیم شده است اختیاری بکسی داده نشده است شهرداری اجازه داده میشد یا بوزارت کشور به نمایندگی شهرداری که يك شركتی تشکیل بدهند مؤسس شركت خود شهرداری است حالا اینجا این پیشنهاد جدید فقط لباسش را عوض کرده است بسیار لفظ خوبی است بنده هم موافق هستم و در لایحه اول هم نظر این بوده است که بکسی مونویل داده بشود بلکه شهرداری اجازه داده شده بود که يك شركتی بان تجوی که در قانون ذکر شده است تأسیس کند مؤسس شركت خود شهرداری است مطلب دوم راجع بمقدار سهام است بنده اجازه میخواهم از آقایان يك مثلی عرض کنم گفتند بین دودسته اختلاف بوديك کسی میگفت امروز سه شنبه است يك کسی هم میگفت امروز چهارشنبه است يك نفر دیگر آمد گفت دهوا نكند امروز سه شنبه و نیم است این بنظر بنده منطقی نیست یا باید ما روی اصل ملی شدن قدم برداریم و همانطور که صلاح مملکت است مؤسساتی که منافع عمومی در آن دخالت دارند ملی کنیم مثل اینکه تلفن خودمان را ملی کردیم در اینصورت لازمه اش این است که ما پول داشته باشیم و اتوبوسهای مردم را قیمت کنیم و پولش را بآنها بدهیم و آنها را رد کنیم و این مؤسسات و تشکیلاتی که دارند مربوط بملت و با اصطلاح دستگام ملی باشد یا اینکه شركت سهامی است در شركت سهامی باید رعایت حق و عدالت بشود مثلاً در آن طرح تقدیمی سابق ما گفتیم بمناسبت اینکه خیابانها مربوط به شهرداری است و سرور کار مردم هم با اتوبوسها است و شهرداری هم از لحاظ مردم يك جنبه تقریباً و کالتی دارد از این جهت چون میخواهند از تمام مزایای شهر استفاده کنند اتوبوسها صدی بست

بست درصد سهام شركت متعلق به شهرداری سهام امتیازی بقیه سهام نقدی خواهد بود تبصره ۲ - حق رأی نسبت به سهام شهرداری با انجمن قانونی شهر است و در غیاب انجمن وزارت کشور قائم مقام آن خواهد بود

تبصره ۳ - مالکین اتوبوسهای هر شهر و حومه آن که هنگام تقدیم لایحه دولت اجازه اتوبوسرانی داشته اند از تاریخ اعلام تأسیس شركت تا دو ماه حق تقدم در خرید سهام قابل انتقال شركت را خواهند داشت تبصره - از زیای اتوبوسها و احتساب بهای آن در مقابل سهام بر طبق آئین نامه ارزیابی انجام خواهد گرفت

تبصره ۵ - کارکنان فعلی اتوبوسها در صورت واجد بودن شرایط مقرر در آئین نامه استخدامی شركت بر دیگران حق تقدم دارند

تبصره ۶ - کارکنان اتوبوس های شركت مشمول مقررات قانون کار خواهند بود

تبصره ۷ - شهرداریها مجازند اراضی متعلق به شهرداری را که مورد نیاز شركت باشد بقیمت عادلانه در مقابل قسمتی از سهام نقدی خود بشركت واگذار نمایند

تبصره ۸ - وزارت کشور و شهرداری هائی که دارای انجمن قانونی هستند می توانند برای تهیه سرمایه نقدی شهرداریها در شركتها متناسبی که آئین نامه تأملیغ استقراضی تعیین خواهد نمود مجموعاً يك صد و پنجاه میلیون ریال از بانك ملی وام دریافت نموده و در مدت ده سال مستهلك نمایند

تبصره ۹ - وزارت کشور مكلف است منتهی تا يك ماه از تاریخ تصویب این قانون آئین نامه های مربوطه را تدوین و پس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجرا گذارد مجدزاده - شاپوری - دکتر حسینی - دکتر شایگان - مهندس حسینی - یارسا - مدرس - شوکتی - دکتر معظمی - شهیدی - انگلی - ریگی - ناظرزاده - شبستری - مهندس رضوی - اقبال - وکیل پور - خسرو فشقانی - نجفی - افشار - دکتر قاضی - زهری - میلانی - زبیر زاده - زریحان

ناظرزاده - بست و پنج امضاء

منافع را بشهرداری باید واگذار بکنند اینکار سابقه دارد مجاناً و بلاعوض نداده اند در اثر استفاده از خیابانها از اسفالت از عبور و مرور در داخل شهر این صدی بست را به شهرداری میدهند و صدی هشتاد متعلق به خود صاحبان سهام اتوبوس به نسبت سهامی كه دارند میشود و برای اینکه ما ملی شدن هدف نهائیمان است سه نکته در اینجا مراعات شد یکی اینکه در بندو تأسیس شركت اگر هر کدام از صاحبان اتوبوس حاضر نشوند در این شركت شركت داشته باشند سهم آنها متعلق بشهرداری است و به شهرداری انتقال میدهند در خلال مدت هم هر کدام خواستند سهمشان را واگذار کنند آنها هم مربوط بشهرداری خواهد بود یعنی حق تقدم خرید سهام با شهرداری خواهد بود در قسمت سوم وقتی که بنام توسعه بدهند سهام را حق توسعه و سهم توسعه مربوط به خود شهرداری است در اینجا هم رعایت حقوق شهرداری شده است و در همین حال صاحبان اتوبوس هم که امروز از این ممر نان می خورند وعده آنها قریب به هزار نفر است آنها هم بیکار نشده اند و هم ناشان قطع نشده راه اجرا هم برای دولت باز است و الاما مطالب بسیار زیبا و خوبی می توانیم تهیه کنیم و پشت تریبون بگوئیم مثلا تمام خیابانها را باطلا فرش کنید آئینه های قدی بگذارید در خیابانها ولی باید دید برای دولت مقدور هست که اینکار را بکنند یا مقدور نیست باید رعایت قدرت دولت و اجرای قانون را هم در نظر بگیریم و باین ترتیب که گفته شده صدی بست را مجاناً بدهند و صدی سی را نسبه بماند به این موجب نارضایتی عده ای می شود و شاید برای دولت اجرائش بسیار مشکل بشود يك عبارتی بنده در این لایحه دیدم که برای بنده معنی و مفهوم نداشت از آقای دکتر معظمی پرسیدم مثل اینکه ایشان هم درست ملتفت نبودند برای اینکه عبارات در مقابل یکدیگر معنی و مفهوم مخالف دارند مثلا می گویند نقدی در مقابل نسبه اینجا میگویند صدی بست ممتاز است بقیه است نقدی است (پارسا - امتیازی است نه ممتاز) امتیازی را در مقابل نقدی بنده نه مترادف میدانم و نه مشابه لفظی نه مشابه معنی امتیازی در مقابل نقدی معنای صحیحی ندارد باید بگویند همچنانی در مقابل نقدی (پارسا - قریبه سازی كنه نکرده اند) باید معنی داشته باشد این از آتهائی است که باید گفت المعنی فی البطن الواضع بجای المعنی فی البطن شاعر آقایانی که نوشته اند امتیازی در مقابل نقدی یعنی چه (پارسا - توضیح داده میشود جنابعالی هم ملتفت می شوید) بنابراین بنده با اصل اینکه باید قانون اتوبوسرانی توجهی بشود و يك قانون كاملاً صحیح و قابل اجراي كنه مطابق باشون مجلس شورای ملی داشته باشد بگذرد موافق و باینکه آن طرح را تقدیم کرده و بگویند نصیب دارم فقط

بست درصد سهام شركت متعلق به شهرداری سهام امتیازی بقیه سهام نقدی خواهد بود تبصره ۲ - حق رأی نسبت به سهام شهرداری با انجمن قانونی شهر است و در غیاب انجمن وزارت کشور قائم مقام آن خواهد بود

تبصره ۳ - مالکین اتوبوسهای هر شهر و حومه آن که هنگام تقدیم لایحه دولت اجازه اتوبوسرانی داشته اند از تاریخ اعلام تأسیس شركت تا دو ماه حق تقدم در خرید سهام قابل انتقال شركت را خواهند داشت تبصره - از زیای اتوبوسها و احتساب بهای آن در مقابل سهام بر طبق آئین نامه ارزیابی انجام خواهد گرفت

تبصره ۵ - کارکنان فعلی اتوبوسها در صورت واجد بودن شرایط مقرر در آئین نامه استخدامی شركت بر دیگران حق تقدم دارند

تبصره ۶ - کارکنان اتوبوس های شركت مشمول مقررات قانون کار خواهند بود

تبصره ۷ - شهرداریها مجازند اراضی متعلق به شهرداری را که مورد نیاز شركت باشد بقیمت عادلانه در مقابل قسمتی از سهام نقدی خود بشركت واگذار نمایند

تبصره ۸ - وزارت کشور و شهرداری هائی که دارای انجمن قانونی هستند می توانند برای تهیه سرمایه نقدی شهرداریها در شركتها متناسبی که آئین نامه تأملیغ استقراضی تعیین خواهد نمود مجموعاً يك صد و پنجاه میلیون ریال از بانك ملی وام دریافت نموده و در مدت ده سال مستهلك نمایند

تبصره ۹ - وزارت کشور مكلف است منتهی تا يك ماه از تاریخ تصویب این قانون آئین نامه های مربوطه را تدوین و پس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجرا گذارد مجدزاده - شاپوری - دکتر حسینی - دکتر شایگان - مهندس حسینی - یارسا - مدرس - شوکتی - دکتر معظمی - شهیدی - انگلی - ریگی - ناظرزاده - شبستری - مهندس رضوی - اقبال - وکیل پور - خسرو فشقانی - نجفی - افشار - دکتر قاضی - زهری - میلانی - زبیر زاده - زریحان

ناظرزاده - بست و پنج امضاء

ناظرزاده - بست و پنج امضاء

خواستیم اینجا عرض کنیم این طرح هم با آن طرح در بعضی قسمت ها تفاوتی ندارد فقط بعضی قسمت هایش بنظر بنده قابل اجرا نیست در قسمت اجرای قانون کار نسبت به کارگران هم که اینجا در تبصره قید شده آنجا در آیین نامه متذکر شده است سایر مواردی که در تبصره ها اینجا ذکر شده در آنجا هم مراعات شده است امتیازی هم بکسی در نظر نبوده است که داده بشود فقط این موضوعی که برای دولت قابل اجرا باشد آقایان حل بکنند بنده کاملا موافق هستم موضوع بسیار مهمی که بنده با آن مخالف هستم موضوع استقراض از بانک ملی است یک مطالبی هست که پشت این تریبون بنده صلاح نمی دانم عرض کنم در امور مالی و سرمایه دولت و خزانه دولت شاید شایسته نباشد که انسان بعضی مطالب را باز کند ولی آقایان می دانند که بانک ملی از دولت طلبکار است و پول زیادی که باین گونه مصارف برسد ندارد بدهد دولت یا شهرداری هم الان صلاحش نیست که بیاید از بانک ملی این پول را قرض کند ۱۰ میلیون تومان یا ۱۰۰ میلیون ریال استقراض از بانک ملی با تصویب این قانون غیر عملی است یک عده از شهرستانهاست که دارای اتوبوس هستند یا اتوبوس می خواهند وارد کنند از بانک ملی طلبکاری می کنند بانک ملی بجای اینکه قدرت از مردم بگیرد یک عده طلبکار پشت سرش بماند که بگویند شما طبق این قانون باید با پول بدهید آنوقت معلوم نیست اجرای این عمل بچه نحوی خواهد شد والا بنده در اصل کاملا موافق هستم و فقط این عبارت را از نظر قانونی متقن نمی دانم

نایب رئیس - آقای پورسرتیب پورسرتیب - بنده موافقم و عرضی ندارم

نایب رئیس - آقای ملک مدنی جناب عالی موافقت می فرمائید؟

ملک مدنی - بنظر بنده این راه حلی که آقایان پیشنهاد کرده اند راه حل خوبی است البته باید اینکار اتوبوسرانی را از مجلس بگذرانیم چون برای مجلس خوب نیست و برای دولت هم خوب نیست کار اتوبوسرانی را در مجلس معطل کنیم (صحیح است) برای شأن مجلس صحیح نیست و برای دولت هم همینطور (ناظر زاده - خیلی هم طول کشیده) دولتی که اکثریت دارد در مجلس و ما هم طرفدار آن هستیم طرحی که وزیر کشور آورده بمجلس باید آقایان نمایندگانی که همیشه طرفدار اصلاحات و طرفدار پیشرفت کارها هستند همینطوریکه حالا اینکار را کرده اند بنشینند راه حلی پیدا کنند و این کار بنظر بنده راه حلیست هم خوب است جناب آقای کریمی که در واقع آن طرح پیش را نه کرده بودند ایشان تذکره ایشان مذاکرات موافق بود و اصلاحی بود بنابر

این بنظر بنده خوب است اگر اصلاحات لازم باشد در ضمن پیشنهادات بدهند بنده هم خودم یک پیشنهادی دادم الان یک اصلاحی بنظرم میرسد که خواهش میکنم آقایان توجه بآن بکنند و آن موضوع مدت است در آن موقع هم بنده عرض کردم الان هم عرض میکنم اینجا مدت معین نشده باید مدت معلوم شود که شهرداریها، انجمن شهر بیش از پنج سال و شش سال نتوانند امتیاز بدهند چون این یک امتیازی است ما برای همیشه نمیتوانیم امتیاز را بدهیم دست یک شرکت یا دست انجمن شهر امتیاز دادن باز مختصات مجلس شورای ملی است حتی ملاحظه میفرمائید جناب آقای دکتر مصدق نخست وزیر که مجلس بایشان اختیار داده اختیار امتیاز نداده بهشان، ایشان خودشان متوجه شده اند که این لایحه را بمجلس فرستاده اند بنده از اشخاصی هستم که حقوق مجلس را اعتقاد اینست که باید حفظ کنیم (صحیح است) زیرا مال آیندگان است مال ما نیست معلوم نیست ادوار بعد ما باشیم یا نباشیم یک مطلب دیگری که میخواستم تذکر بدهم که شاید مورد توجه باشد اینست که بنظر بنده باید این شرکتی که تشکیل میشود سود این شرکت هم معلوم بشود یعنی طوری نشود که فردا بیاید اتوبوسرانی که یک قران است و دهشاهی است این را دو برابر کنند و شرکت بخواهد در سال صدی سی، صدی چهل، صدی پنجاه منافع بردارد (صحیح است) زیرا این نرخ اتوبوس تماس با تمام طبقات زحمتکش مردم دارد و بنظر بنده هر جا که جناب آقای مهندس حسینی صلاح دیدید این دو تا مطلب را توجه بفرمائید که در آنجا گنجانیده بشود

نایب رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکرات رسیده که قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی چون یک نفر مخالف و یک نفر موافق صحبت کرده مذاکرات کافی میباشد

نایب رئیس - مخالفی هست؟ (اظهاری نشد) رای میگیریم بکفایت مذاکرات آقایانی که موافقت با کفایت مذاکرات قیام بفرمایند

(اکثر برخاستند) تصویب شد یک عده زیادی پیشنهاداتی که اینجا هست مربوط بطرح قبلی بود (غیر و قشقای - برای این طرح بخصوص باید بدهند آن فایده ندارد) آقایانی که میل دارند پیشنهادشان برای این طرح باقی باشد باید نظرشان را تأیید کنند

دکتر بقائی - صحیح است باید پیشنهادات تجدید بشود - **ناظر زاده** - این مواد و تبصره ها فرق میکند چون ما میدانیم که مربوط بکدام ماده و تبصره است

دکتر کیان - طرح را دو مرتبه بخوانند تا آقایان بدانند که پیشنهاد بدهند

نایب رئیس - عجلتاً یک پیشنهاد از آقای ملک مدنی رسیده که قرائت می شود

(شرح زیر قرائت شد) تبصره زیر را بماده الحاقیه بجای ماده پیشنهاد شده پیشنهاد می نمایم تبصره - مدت این امتیاز شش سال بیشتر نخواهد بود شهرداری نمیتواند مدت را بیشتر معین نماید

نایب رئیس - آقای ملک مدنی توضیح بدهید

ملک مدنی - عرض کنم این جمله که همه آقایان شنیدید و صحیح هم هست کل بوم هوفی شان هر روزی یک شانی دارد ما باید شان آینده را هم در نظر بگیریم بنده نظرم برای مدت امتیاز پنج سال بود چون دوره انجمن شهر دو سال است و سه دوره را در نظر گرفتیم که شش سال می شود (معاون نخست وزیر - چهار سال است مدت دوره انجمن) چهار سال است بنا بر این چهار سال یا هشت سال باشد مدت امتیاز چون عرض کردم این مطلب جزء ضروریات این لایحه است که باید مدت قید بشود خیال میکنم آقایان هم موافقت دارند بنابراین بنده توضیح زیادی نمیدهم که وقت آقایان را بگیرم (سخنر - پیشنهاد بفرمائید ۸ سال باشد) چون می فرمائید دوره انجمن ۴ سال است هشت سال را بنده قبول دارم

نایب رئیس - آقای مهندس حسینی مخالف بفرمائید

مهندس حسینی - بنده میخواستم حضور آقایان تذکر داده باشم که شکل طرح یک تغییراتی کرده که پیشنهاداتی که آنجا تقدیم شده بسیار اصلاحات قابل خواندن هم نیست و بنده حق دارم این عرض را بکنم چون پنج پیشنهاد خود بنده داده ام که مربوط بآن طرح سابق میشد و الان هیچ مورد ندارد (صحیح است) پس بنابر این تقاضا می کنم از مقام ریاست که طوری بفرمایند که با اصلاح وقت مجلس گرفته نشود اما راجع پیشنهاد جناب آقای ملک مدنی در این طرح جدید ملاحظه می فرمائید که یک اصل کلی گنجانیده شده که مورد عنایت و توجه تمام آقایان است و آن اینست که امتیاز اتوبوسرانی با شهرداریست اینکه مدت نخواهد این حق با آنها است منتهی شهرداری که بموجب قانون صاحب این حق یعنی صاحب تشکیلات مربوطه اتوبوسرانی میشود باید شرکت هائی تشکیل بدهد وقتی که این در مرحله اجرا آمد در اساسنامه البته مدت را معین میکنند یعنی آن شرکتی که این امتیاز را میگیرد توی اساسنامه شرکت مدت امتیاز

را میگذارند بنا بر این بنظر بنده اگر نظر جناب آقای ملک مدنی این نکته است این کاملاً مراعات خواهد شد و جزء قانون تجارت است چون شرکت بر اساس قانون تجارت تشکیل خواهد شد (صحیح است) و در هر شرکتی طبق قانون تجارت مدت یکی از عوامل اصلی است بنا بر این نظر جناب آقای ملک مدنی مسلماً مراعات شده من تقاضای کنم از نظر تسریع اگر ممکن است لطف بفرمائید و این پیشنهاد را پس بگیرند

نایب رئیس - آقای ملک مدنی توضیحی دارید (ملک مدنی - بلی) مختصر بفرمائید

ملک مدنی - عرض کنم اختلاف نظر بنده در اینجا با جناب آقای مهندس حسینی یک مطلب است بنده اعتقاد این است که امتیاز از مختصات مجلس شورای ملی است و انجمنهای شهر نمیتوانند امتیاز بدهند و این حق را نباید بمجلس بدیگری واگذار کنند همان طوریکه در سایر امتیازات داخل و خارج همه آقایان میدانند اینطور عمل شده و باید هم بشود این یک مطلب اصولی است که بنده عرض کردم انجمن شهر که میخواهم اختیار بهش بدهیم بنده موافقم که شش سال نباشد و هشت سال باشد ولی این حق را نباید سلب کنیم این است اصل مطلب

مهندس حسینی - حق از مجلس سلب نمیشود

نایب رئیس - آقای ملک مدنی رای بگیرید یا مسترد میفرمائید؟

ملک مدنی - بهشت سال رای بگیرم

غیر و قشقای - اجازه میفرمائید یک تذکره عرض کنم

دکتر کیان - این مطلب بکفایتی مبهم است احتیاج بیک توضیح دارد **نایب رئیس** - آقایانی که موافقت با پیشنهاد آقای ملک مدنی قیام فرمایند (عده کمی قیام نمودند) تصویب نشد پیشنهاد آقای کریمی قرائت میشود

(شرح زیر قرائت شد) پیشنهاد میکنم که طرح تقدیمی اخیر را برای اطلاع آقایان نمایندگان طبع و توزیع فرمایند تا در جلسه آینده مطرح شود کریمی (شبهتزی - مورد ندارد این پیشنهاد)

نایب رئیس - اشکالی ندارد آقای کریمی توضیح بفرمائید

کریمی - این موضوع اتفاقاً در چند روز قبل مشاهده در مجلس عمل شد یک طرحی که آقایان میدهند که اصلاحی لایحه قرار میگیرد لازمه اش این است که آقایان نمایندگان از ماده بماده آن اطلاع داشته باشند تا اگر نظرشان تغییری در پیشنهاداتی بدهند و رفع نقص بکنند این یک طرحی است که چهار پنج نفر از آقایان نمایندگان

خواهد شد بدهد (صحیح است)
نایب رئیس - مخالفی نیست
مهندس حسینی - شهرداری امپروازی نمیدهد.

نایب رئیس - آقای وزیر کشور بفرمائید.

وزیر کشور - آقایان البته در نظر میگیرند که موردی ممکن است پیش بیاید که شرکت بعد از هشت سال خوب عمل کند در اینصورت ما نمی نماند که تجدید بشود بنابراین با در نظر گرفتن این قسمت اگر قرار شد رای داده بشود استدعا میکنم توجه بفرمائید که این نکته ملحوظ بشود که اگر شرکت در این مدت ۸ سال بدست می آید و خوبی کار کرد بتواند آنرا دوباره تجدید کند.

خسرو قشقائی - این معلوم است.

نایب رئیس - آقای مهندس زیرک زاده **مهندس زیرک زاده** - بنده فقط میخواستم خواهش کنم که یک اصلاحی آقای خسرو قشقائی بفرمائید خواهش میکنم پیشنهادشان را اینطور بنویسند که مدت شرکت های اتوبوسرانی ۸ سال خواهد بود چون شهرداری که نمیتواند امتیاز بدهد مدت شرکت ۸ سال باشد.

مهندس حسینی - مدت شرکت از ۸ سال تجاوز نکند.

خسرو قشقائی - بنده موافقم.

نایب رئیس - قبول کردید؟

خسرو قشقائی - بله.

نایب رئیس - مجدداً قرائت میشود.

(شرح زیر با اصلاحی که بعمل آمد قرائت شد)

پیشنهاد میکنم که مدت شرکت ...

مهندس حسینی - هر شرکت از شرکتهای اتوبوسرانی)

پیشنهاد میکنم که مدت هر شرکت از شرکت های اتوبوسرانی بیش از ۸ سال نباشد.

نایب رئیس - رأی میگیریم پیشنهاد آقای خسرو قشقائی آقایانیکه موافقت قیام کنند (اگر قیام نمودند) تصویب شد.

پیشنهاد دیگر قرائت میشود.

(شرح زیر پیشنهاد آقای کههد قرائت شد)

اینجناب پیشنهاد میکنم که مدت ده سال باشد کههد

کههد پس گرفتیم

نایب رئیس - پیشنهاد دیگر قرائت می شود.

(پیشنهاد آقای دکتر طاهری شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد می شود تبصره زیر اضافه شود:

خالص سهام حداکثر سالانه صدی پانزده خواهد بود و دکتر طاهری

نایب رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - هشت سال که حل شد دولت هم قبول کرد وای بنده معتقدم که باید برای مردم هم کاری کرد برای شرکت یک نفی باید در نظر گرفت که شرکت حق نداشته باشد پول زیادی از مردم بگیرد از این جهت بنده عقیده ام این است که صدی پانزده سود عادلانه است و پیشنهاد کردم در سال بیش از صدی پانزده سود نبرد این عقیده بنده است.

نایب رئیس - مخالفی هست؟

بعضی از نمایندگان - یک مرتبه دیگر قرائت شود

(مجدداً شرح سابق قرائت شد)

نایب رئیس - آقای دکتر سنجابی

دکتر سنجابی - بنده خیال میکنم قید این تبصره لازم نباشد چون یک شرکتی است ملی و مربوط به شهرداری است و ۱۰ درصد سهام متعلق به شهرداری است در اینصورت بنظر بنده قید جدا کثیر سود موردی ندارد و عیبی ندارد که به همین ترتیب که هست باشد.

نایب رئیس - یک مرتبه دیگر قرائت می شود آقایان توجه بفرمائید.

(شرح سابق قرائت شد)

رأی میگیریم پیشنهاد آقای دکتر طاهری آقایانیکه موافقت قیام بفرمائید (عده کمی برخاستند) تصویب شد.

پیشنهاد دیگر قرائت می شود

(پیشنهاد آقای ملک مدنی شرح زیر قرائت شد)

تبصره زیر را پیشنهاد میکنم.

تبصره - سود ویژه شرکت اتوبوسرانی نباید از صدی ۱۲ تجاوز نماید.

بعضی از نمایندگان - مشابه شد.

نایب رئیس - مال ایشان صدی دوازده است بفرمائید.

ملک مدنی - بنده این پیشنهاد را دارم برای توضیح مطلبی که می خواهم عرض کنم و آن این بود که در قسمت مدت که جناب آقای قشقائی پیشنهاد کردند و قبول هم شد و صحیح هم بود بحث بنده این است که مجلس نمی تواند اختیار در دست به انجمن های شهر بدهد که هر امتیازی که بخواهند بدهند این یک مطلب اصولی و حقوقی است که بنده می خواهم بحث کنم الان چند نفر از استاتید حقوقی که خوشبختانه در مجلس هستند و دیگران هم در این مسائل یک اطلاعات کم و زیادی دارند این است نظر بنده بنده اشکال این جا این بود که آقای مهندس حسینی که فرمودند هر شرکت اشکال این است بنده

اشکال این نبود که مدت ۸ سال باشد یا ۶ سال باشد یا ۴ سال باشد خواستم این مطلب روشن بشود که فردا فرض بفرمائید از جهت مثال عرض میکنم انجمن شهر بیاید امتیاز تر اموازی برقی شهر تهران را بیک شرکتی واگذار کند این را باید روشن کنیم بنده پیشنهادی که دارم برای روشن شدن این نظر است، همینطور سایر وسایل دیگر، فرض کنید قسمتهای خواربار، یا قسمتهای دیگر زندگی مردم را انجمن شهر اگر خواست امتیاز بدهد یک شرکت هائی حق دارد یا ندارد؟ بنظر بنده ندارد، بنده عقیده خودم را عرض میکنم باین جهت این پیشنهاد را دارم که توضیح عرض کنم، آقایانی که اسناد حقوق هستند مسئولیت دارند

عدهای از نمایندگان - پس گرفتند؟

آقا

نایب رئیس - پس گرفتند آقای ملک مدنی؟

ملک مدنی - بگذارید توضیح بدهم.

جواب بدهند بنده پس میگیرم

نایب رئیس - آقای اخگر

ملک مدنی - بنده برای توضیح این مطلب اصولی که آیا مجلس میتواند اجازه اعطای امتیاز را به انجمن شهر بدهد...

نایب رئیس - بفرمائید پس گرفتند یا نه؟

ملک مدنی - عرض کردم بنده برای توضیح این مطلب اساسی که آیا مجلس این حق را دارد یا ندارد این پیشنهاد را دارم منظورم صدی دوازده نبود

نایب رئیس - بنابراین پس گرفتند یا نه؟

ملک مدنی - اگر کسی مخالف است باید نظرش را بگوید

عدهای از نمایندگان - پس گرفتند آقا

ناظر زاده - هم پس گرفتند هم پس نگرفتند.

ملک مدنی - بله پس گرفتیم

نایب رئیس - پیشنهاد دیگری قرائت شود.

(پیشنهاد آقای خلغالی شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم عبارت زیر تبصره ۲ اضافه شود:

سهام هر یک از مالکین اتوبوسها حداکثر تا میزان سیصد هزار ریال محدود خواهد شد و هیچیک از مالکین خواه مستقیم و خواه بطور غیر مستقیم نخواهند توانست بیش از مبلغ مزبور در شرکت سهام داشته باشند در نتیجه رعایت این نکته هر گاه سرمایه شرکت کافی نباشد شهرداری تأمین خواهد کرد خلغالی

نایب رئیس - آقای خلغالی

من گمان میکنم تعریفی که در صورت این طرح با لایحه ای که دولت

پیشنهاد میکنم که مدت شرکت از ۸ سال تجاوز نکند.

پیشنهاد میکنم که مدت هر شرکت از شرکت های اتوبوسرانی بیش از ۸ سال نباشد.

پیشنهاد میکنم که مدت هر شرکت از شرکت های اتوبوسرانی بیش از ۸ سال نباشد.

پیشنهاد میکنم که مدت هر شرکت از شرکت های اتوبوسرانی بیش از ۸ سال نباشد.

پیشنهاد میکنم که مدت هر شرکت از شرکت های اتوبوسرانی بیش از ۸ سال نباشد.

پیشنهاد میکنم که مدت هر شرکت از شرکت های اتوبوسرانی بیش از ۸ سال نباشد.

آورده پیش آمد کرده ، تضادی است که بین منافع پیش آمده و در ضمن صحبتی که جناب آقای وزیر کشور یک موقع در جلسه گذشته با جلسات پیش بود ، فرمودند که حقوق مکتسبه اشخاص را نمیشود بهشان تعدی کرد و در جلسه خصوصی هم فرمودند در صورتیکه مبنای ملی کردن اتوبوسها همانطوریکه در شرکت تلفن هم بود و مسأله اتوبوسرانی هم با آن مقایسه شد ، تعدی بیشتر از مالکین عمده بود که امتیازشان بیشتر در نتیجه اعمال نفوذ بدست آمده و حساب و کتاب صحیحی در کار نبوده است که ما امروز بگوئیم حقوق مکتسبه دارند و به حقوق آنها تجاوز میشود ، من گمان میکنم راه عادلانه اینست که حق مردم ، کسانی که امرار معاش واقعی آنها از این راه است و سرمایه ای بیش از سیصد هزار ریال ندارند یعنی سی هزار تومان ، هم حق آنها محفوظ باشد و هم دولت بتواند نظم و ترتیبی باینکار عمومی بدهد که البته همانطوریکه جناب آقای نریمان با همین طرحی که امروز بوسیله آقایان تقدیم مجلس شد پنجاه و یک سهم از این شرکت را در اختیار دولت و شهرداری میگذارند تا بتوانند اکثریت رای را داشته باشد این نظر را من باین ترتیب تأمین میکنم که این فلسفه ای که آقایان میفرمایند که مردم را در کارها نباید دستشان را کوتاه کرد و تصدی بیشتر در دست مردم باشد ، مردمی هستند که بحقوق عمومی تجاوز نکرده اند یعنی بواسطه اعمال نفوذ یا تشبثات دیگری که تا کنون معمول بوده است صاحب اتوبوس نشده اند - حق آنها را رعایت کنیم ولی کسانی که فرض کنید ۱۰ تا ۲۰ تا ۳۰ اتوبوس بطوری که ما میشنویم در اختیار دارند ، اینها غیر از اینکه استفاده و سود کلانی ببرند و نظم و انتظام عمومی که یک کاریست که همه به آن علاقه مندیم مختل کنند کاری دیگری ندارند و برای تعدیل این نظر بنده غیر از این راه فکر دیگری بنظرم نرسید که نوشته ام ، که هیچیک از مالکین خواه مستقیم و خواه غیر مستقیم نخواهد توانست بیش از این مبلغ مذکور سهم داشته باشد ، فکر کردم ممکن است این مالکین عمده افسرهای خودشان را و دوستان نزدیکشان را بعنوان مختلف بیاورند در شرکت سهام بکنند این را البته دولت باید جلو گیری کند ، در اینجا هم مردم راضی خواهند بود و تأمین معاش کسانی هم که از این راه معاششان تأمین میشود خواهد شد و هم اینکه دولت اکثریت را در دست خواهد داشت استدعا میکنم که آقایان به مفاد این پیشنهادی که تقدیم شده توجه مبذول بدارند و رای بدهند .

خبر و قبهائی - بسیار پیشنهاد خوبی است .

نایب رئیس - آقای دکتر کیان مخالفید ؟

دکتر کیان - بنده تصور میکنم با احتمالات کافی از لحاظ اینکه شرکتهای اتوبوسرانی در دست شهرداری باشد و در دست سرمایه داران خصوصی سهم کمتر باشد دیگر این قیود و شرایط لازم نیست ، شهرداری باید وسیله ای برای تشویق اشخاص برای شرکت در این شرکتهای داشته باشد اگر قرار باشد این قیود و شرطها را بگذاریم خیال میکنم در هیچ نقطه ای مخصوصاً در تهران تشکیل این شرکت امکان پذیر نباشد .

نایب رئیس - مسترد میکنید یا رای بگیریم ؟

خلخالی - رای بگیریم

نایب رئیس - پیشنهاد آقای خلخالی یکمرتبه دیگر قرائت میشود و رای میگیریم (مجدداً بشرح سابق قرائت شد)

نایب رئیس - آقایانیکه بایشهاد آقای خلخالی موافقتند قیام بفرمایند (عده کمی برخاستند) در شد پیشنهاد دیگری قرائت شود (بشرح زیر قرائت شد)

اینجانب پیشنهاد مینمایم که تبصره زیر اضافه شود:

تبصره - چنانچه صاحبان اتوبوسهای جزء توانائی قبول سهام شرکت را نداشته باشند ، شرکت واحد ملزم است قیمت تقویمی اتوبوسهای جزء را بپردازد

نایب رئیس - آقای کهید بفرمائید

کهید - پیشنهادی که بنده دادم بر حسب تقاضای یک عده از صاحبان اتوبوس های جزء است مثلاً در یک اتوبوس اغلب پنج ، شش ، هفت نفر شرکت دارند اغلب ممکن است اینها خودشان شوفر هم باشند ، روی اتوبوس هستند ، مشغول کار هم هستند حالا وقتی داخل شدند در یک شرکتی ، توانائی اینکه صبر کنند تا آخر سال که سود سهام تقسیم شود مطابق شود شرکت ، این توانائی را ندارند ، این غروب به غروب باید دومن نان بگیرد و ببرد بخانه اش بازن و بچاهش بخورد بنده پیشنهاد کردم این قبیل اشخاص اگر مایل بشوند آن شرکت کل بتواند سهم او را از او بخرد که برود یک کار دیگری پیدا کند ، بنابر این بنده خواستم تمبی کنم که اینرا تصویب بفرمائید .

گنجینه - شرکت مکلف است باید باشد

وکیل پور - می تواند

کهید - بله می تواند

نایب رئیس - مخالفی نیست ؟ (مجدداً قرائت میشود)

(بشرح سابق قرائت شد)

ناظر اراده - يك تقاضای شخصی هم

اضافه شود .

کهید - تقاضای شخصی را هم اضافه بفرمائید بنده موافقم

مهندس حسینی - مقصود جزیه یعنی کمتر از يك اتوبوس است ؟

کهید - بلی

نایب رئیس - آقای اخگر مخالفید ؟

اخر - بله

نایب رئیس - بفرمائید

اخر - باید در نظر گرفت که اینجا باید قانون وضع شود اساسنامه و آئین نامه را بایستی انجمن شهر تهیه بکند ، این جزئیات باید مطالبی باشد که در اساسنامه و آئین نامه ، انجمن شهر روی اختیاراتی که دارد انجام بدهد ، اصلاً اتوبوسرانی مال شهر است و حق شهر است باید این نظاماتش را هم خود انجمن شهر انجام بدهد ، این قانونی هم که ما تصویب میکنیم برای اینست که اختیار داشته باشند انجمن که اینکار را بکنند ، اتوبوس جزء که معنی ندارد اگر مقصود اینست که یک جزئی از اتوبوس را کسی مالک است ، جناب عالی آقای کهید از بنده بهتر می دانید شرکت وقتی تشکیل می شود سهامی است و این سهامش ۵۰ تومان است یا صد تومان است و این شرکاء هم می توانند یک سهم یا چند سهم دارا بشوند ، بجای این ممکن بود بفرمائید که اگر کسی سهم خود رایه خواهد بفرود شد شرکت مختار باشد یا مکلف باشد بخرد و الا اتوبوس جزء اگر مکلف باشد بخرد در عمل دچار اشکال می شود و معنی هم ندارد .

کهید - مقصود جزئی از اتوبوس است .

مهندس حسینی - جزو آئین نامه منظور کنید .

نایب رئیس - مسترد داشتید آقای کهید ؟

کهید - خیر آقای بگیریم .

نایب رئیس - آقایان توجه بفرمائید یک دفعه دیگر با اصلاحاتی که بعمل آمده قرائت می شود .

(مجدداً با اصلاحات به شرح زیر خوانده شد)

اینجانب پیشنهاد مینمایم که تبصره زیر اضافه شود :

تبصره - چنانچه بعضی از صاحبان جزئی از اتوبوس توانائی قبول سهام شرکت را نداشته باشند بشرط تقاضای خود آنها شرکت واحد مکلف است قیمت تقویمی اتوبوسهای جزء را بپردازد .

کهید .

نایب رئیس - حال آرای میگیریم

دکتر معظمی - يك اشکالی دارد ، چون آقایان نظرات فاقی دارند و اینچنان نظر بنده عکس میشود میگوید اگر بتواند ممکن است سه چهار نفر با هم شریک شوند ، اینرا تمبی میکنم اصلاح بفرمائید قبل از

توانائی اگر مایل باشند راهم فرمودند

کهید - باین اصلاح هم موافقم

نایب رئیس - پیشنهاد آقای کهید اصلاحاتی که شده قرائت می شود (با اصلاحات بشرح زیر خوانده شد)

تبصره - چنانچه بعضی از صاحبان از اتوبوس مایل باشند و توانائی قبول شرکت را نداشته باشند بشرط تقاضای خودشان شرکت واحد مکلف است قیمت تقویمی آن جزء از اتوبوس رای بپردازد

نایب رئیس - آقایانیکه بایشهاد آقای کهید با اصلاحات اخیر موافقتند بفرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد پیشنهاد دیگر قرائت شود (بشرح زیر قرائت شد)

تبصره - ذیل را در ماده واحد پیشنهاد می نمایم :

تبصره - کلیه رانندگان و کمکرانگان و بلیط فروشهای شرکت اتوبوسرا را با تشریح مسامی اولیای وزارت تکار مشرف قانون کار نمایم .

دکتر فقیهی شیرازی

نایب رئیس - آقای دکتر فقیهی شیرازی

مهندس حسینی - در خود پیشنهاد هست .

نایب رئیس - آقای دکتر فقیهی شیرازی

دکتر فقیهی شیرازی - منظور بنده از تقدیم این پیشنهاد این است که رانندگان و کمک رانندگان و بلیط فروش و کسانی که سروکار با اتوبوسرانی دارند از ساعت صبح تا ساعت ۱۲ شب کار نکنند ، اگر بنا باشد بالاستمرار کار کنند خسته می شوند کلیه این اشخاص را که زیر میگیرند برای خستگی دفاعی است منظور بنده اینست که کار آنها دوسره شود و اگر تأمین است که عرضی ندارم .

مهندس حسینی - در تبصره ۵۶

نایب رئیس - پس گرفتید ؟

دکتر فقیهی شیرازی - بله

نایب رئیس - پیشنهاد دیگری قرائت شود (بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم :

تبصره زیر بماده واحد اضافه شود و تبصره مربوط در طرح تقدیمی تصویب گردد .

تبصره - سهام شرکت اسمی است هر گاه یکی از سهامداران بخواهد سهم خود را بفروش بفرساند شهرداری حق اولویت خواهد داشت در صورت انتشار سهام جدید شهرداری در خرید سهام حق تقدم خواهد داشت . علی زهری

نایب رئیس - آقای زهری

علی زهری - در یکی از تبصره های این طرح تقدیمی نوشته شده است

سهام شرکت بی اسم است یعنی معامله اش بین صاحبین سهام کاملاً آزاد است بدون قید طبق قانون تجارت برای سهام بی اسم قید و شرطی وجود ندارد و صاحبان سهام می توانند بدون اطلاع هیات مدیره شرکت مورد معامله قرار بگیرند و اصولاً نظر بر اینست که آنطور که بنده استنباط میکنم وسایل عمومی آنطور که مورد احتیاج عموم افراد است اگر ممکن نیست فوری بدست خود مردم بیفتد لازم است بتدریج اینکار انجام بگیرد (صحیح است) و برای این منظور عجلتاً آقایان صاحبان اتوبوسها ۴۹ درصد سهام را که در اقلیت هستند خواهند داشت ولی در آینده هر گاه شهرداری بتواند یک سرمایه ای را اختصاص بخرد سهام متفرقه بدهد کم کم خواهد توانست تمام سهام شرکت را یعنی صد درصد در اختیار خودش بگیرد و آن منظور اصلی باینوسیله بتدریج تأمین شود که این جلوگیری خواهد کرد از یک موضوع دیگر و آن اینست که سرمایه داران بزرگ بتدریج سهام را از دست اشخاص متفرقه جمع آوری بکنند و بتوانند آنوقت دستگاه شهرداری یعنی صاحب آن ۵۱ درصد سهام را خدای نکرده تحت نفوذ قرار بدهد (مهندس حسینی - جناب آقای زهری در - ماده هست بخوانید) این موضوع را هم اضافه می کنم در صورت انتشار سهام جدید شهرداری در خرید سهام حق تقدم خواهد داشت

داست
نایب رئیس - آقای مجدزاده بفرمائید
مجدزاده - جناب آقای زهری اظهار داشتند که در یکی از تبصره های این ماده واحده قید شده که سهام شرکت - سهام بی اسم است اینطور نیست سهام شرکت چنین قیدی ندارد بلکه نظر تان آن ماده است که نوشته شده ۴۹ درصد سهام که قابل انتقال است این ۴۹ درصد که قابل انتقال گرفتیم در مقابل پنجاه و یک درصد سهمی که برای شهرداری اختصاص داده شده قرار داده شده یعنی آن ۵۱ درصد سهام شهرداری غیر قابل انتقال است و ۴۹ درصد سهام شرکت قابل انتقال خواهد بود که در صورتی که در ظرف مدتی که حق تقدم دارند استفاده نکنند (حسینی - عبارت باید اصلاح شود) صریح است عبارت و اما در این که اگر در این قسمت دوم که اگر صاحبان چهل و نه درصد بخواهند در آن سهام خودشان را انتقال بدهند و شهرداری حق اولویت داشته باشد اینکار بسیار خوب و بجای است

نایب رئیس - آقایانی که بایشهاد آقای زهری موافقت قیام بفرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد بایشهاد دیگری قرائت میشود

(پیشنهاد آقای مهندس رضوی (شرح زیر قرائت شد)

تبصره - هیچک از اعضای انجمن شهر و یا شخص شهردار نمیتوانند صاحب سهام شرکت اتوبوسرانی در شهر مورد نظر باشند و همچنین اقوام بلا فصل آنها نیز مشمول همین تبصره خواهند بود

احمد رضوی

نایب رئیس - مخالفی نیست؟ (گفته شد خیر) (پارسا - و شهر بانی) آقای مهندس رضوی توضیحی دارید بفرمائید

مهندس رضوی - باید عرص بکنم که مورد نظر مجلس شورای ملی هست که انجمن شهر باید قضاوت بکنند در اینکار و دیگر نباید ذی نفوذ باشد و توضیح دیگری لازم نمیدانم

نایب رئیس - پیشنهاد یک دفعه قرائت میشود (مجدداً بشرح سابق قرائت شد)

ناظرزاده - بجای شهر مورد نظر در آن شهر باشد

وکیل پور - در شهر محل تأسیس شرکت نوشته شود بهتر است

مهندس رضوی - اصلاح عبارتی مانعی ندارد

چند نفر از نمایندگان - یک دقیقه (چهار ربع صبح)

نایب رئیس - ده مرتبه یک پیشنهاد نباید قرائت شود توجه بفرمائید یکمرتبه دیگر هم قرائت میشود

(بشرح زیر مجدداً قرائت شد)
 تبصره - هیچک از اعضای انجمن شهر و یا شخص شهردار نمیتوانند صاحب سهام شرکت اتوبوسرانی در شهر محل تأسیس شرکت باشند و همچنین اقوام بلا فصل آنها نیز مشمول همین تبصره خواهند بود احمد رضوی

دکتر کیان - البته منظور این نیست که حق انتخاب شدن ندارند ولی باید بعد از انتخاب شدن سهام خود را منتقل بدیگری بکنند شرط انتخاب قرار نگیرد

نایب رئیس - آقایانی که موافقت بایشهاد آقای مهندس رضوی قیام بفرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد یک پیشنهاد دیگری مانده (پورسرتیپ - پس گرفتیم آقا) پس رأی میگیریم به اصل لایحه شرکت اتوبوسرانی با اصلاحاتی که شد آقایانی که موافقت قیام بفرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شده

(۷ - تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه)

نایب رئیس - با اجازه آقایان جلسه را ختم میکنم جلسه آینده روز یکشنبه ساعت (چهل دقیقه بعد از ظهر مجلس ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی - **محمد ذوالفقاری**